

JUBILIEJINIO SEIMO DIENORAŠTIS

1. Iškilmingas posėdis

Jonas Jasaitis

Tarp lietuviškų visuomeninių organizacijų, veikiančių išeivijoje, garbingą vietą užima Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga. Jau pusę amžiaus ji ištikimai prisideda prie lietuviybės išsaugojimo ir tautinių vertybių puoselėjimo. Todėl ir 50-mečio sukakčiai skirtas ALTS jubiliejinis – 25-asis seimas turi didelę reikšmę ne tik sąjungos nariams, bet ir visam tautinės ideologijos plėtojimui. Šiais laikais, kai į daugelį gyvenimo sričių braunasi labai primityvus ir vis labiau įžulėjantis kosmopolitizmas, kai bandoma įrodinėti, jog tautiškumas šiuolaikiniam pasauliui esąs jau nebereikalingas, ypatingą prasmę įgauna jo tikrosios prasmės išryškėjimas. Būtina suvokti neįkainojamą tautinės ideologijos vertę kultūros puoselėjime, jaunimo ugdyme, moralios tarptautinės ir vidaus politikos formavime. Bandymai neigti tautiškumo svarbą atsikuriančiai valstybei yra daugelio šiandieninių Lietuvos klystkelių ir nesėkmių pagrindinė priežastis.

Jubiliejinio seimo iškilmingame posėdyje pranešimą "ALTS 50-metį minint" perskaitė vienas iš ilgamečių veikliausių jos narių – inž. Eugenijus Bartkus. Pilnas pranešimo tekstas, kaip paaiškino jo autorius, bus paskelbtas "Naujosios viltes" žurnale. Todėl čia pateiksime tik kai kurias ištraukas:

"Prieš 50 metų, maždaug šiuo metu buvo tariamasi, kaip sujungti Jungtinės Valstijose esančias tautininkų grupes – Lietuvai vaduoti sąjungą, Amerikos Lietuvių misiją ir Amerikos Lietuvių tautininkų centrą. Suderinus visus pageidavimus ir paruošus statuto projektą, Niujorke 1949 m. gegužės 21-22 d.d. buvo sušauktas seimas. Sąjungai vadovauti seimas išrinko tarybą – 21 asmenį. Pirmininku išrinktas A. Olis, valdybos nariais: V. Rastenis, J. Tysliava, P. Linkas, J. Ginkas ir dr. M. J. Conye-Aukštikalnis."

"Sąjungos pažiūrą į kitas bendrines organizacijas nustato visuotiniai seimai arba specialiai sušaukti direktorių tarybos posėdžiai bei lokaliniai suvažiavimai. Ryšiai su tomis organizacijomis (Dip-

lomatų, VLIK'o, ALT'os, Talkos, Bendruomenės, Balf'o) buvo aptarta ir nustatyta seimuose ir specialiuose suvažiavimuose. Reikia tik pasidžiaugti, kad sąjungos narių laikysena tų organizacijų atžvilgiu per penkis dešimtmečius beveik išimtinai buvo vieninga visame krašte.

Amerikoje gyvenę senesni tautininkai labai didžiavosi sėkmingai sujungę tuometines grupes į vieną sąjungą. Jiems buvo neaišku, kodėl atvykus nemažam skaičiui tautininkų iš Europos, turėtų Amerikoje būti Tautinis sąjūdis, Akademinis sambūris, Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga, Amerikos lietuvių rezistencinė santara, Talka, korporacija "Neo-Lituania", Santara-Šviesa ir t.t. Jų manymu, visos jos galėjo sutilpti ALTS-goje. Tuo jos sustiprintų Sąjungą ir pačios galėtų turėti daugiau įtakos, sprendžiant svarbius Lietuvos išlaisvinimo reikalus. Tai buvo geras sumanymas. Tuometinė sąjungos valdyba ėmėsi iniciatyvos ir 1958 m. gegužės 30 – birželio 1 d. sušaukė kongresą Niujorke. Jame dalyvavo 351 atstovas. Išklaudyta nemaža pasisakymų ir sutarta derinti bendramintiškų organizacijų veiklą, tačiau prie formalios federacijos nebuvo prieita. Nors įvyko keli pasitarimai su "Santaros-Šviesos" atstovais, tačiau jie kongrese dalyvauti atsisakė.

Iki II Pasaulinio karo tautinės krypties žmonės Amerikoje buvo susivieniję "Sandaroje". Po 1926-aisiais metais Lietuvoje įvykusio perversmo tarp jų išryškėjo dideli nuomonių skirtumai, kurie privedė prie skilimo. Tautininkai, susibūrę apie "Vienybę", "Dirvą" ir "Margutį", rėmė Lietuvos vyriausybę, o kita dalis, likusi "Sandaroje", buvo jai labai kritiška. Laikui bėgant, "Sandaros" jėgos labai susilpnėjo. 1953 metais savo pasitarimuose Wilkes-Berre jie nutarė bandyti susijungti su Sąjunga. Per A. Trečioką jie kreipėsi į ALTS, tačiau tam susijungimui Sąjungos vadovybėje pritarimo nerado."

"Plėtojant sąjungos veiklą, atsirado būtinybė dažniau kviestis talkon tautininkams prijauniančią visuomenę. Pa-

25-ojo ALTS seimo dalyviai ir svečiai. Pirmoje eilėje (iš kairės): Antanas Mažeika iš Los Angeles, LTS pirmininkas Dr. Alvydas Baležentis, Čikagos skyriaus atstovas Mečys Valiukėnas, inž. Eugenijus Bartkus.

vyzdžiui, įsikūrus Bostono skyriui, iškilo savos pastogės klausimas. Jonui Kasmauskui stipriai finansiškai padedant, buvo nupirkta senos sinagogos pastatas. Talkų būdu jis suremontuotas. Daug užsidegimo tam remontui parodė Bostono jaunimas – skautai, moksleiviai. Taip įkurti Tautiniai namai. Labai įspūdinga buvo subatvakarių programa, kuri sutraukdavo daug bostoniškų. 1961 metais Los Angeles tautininkų pastangomis nupirkta pastatas, kuriame taip pat įsikūrė Tautiniai namai. Čikagoje Tautiniai namai įsigyti 1972 m.

Toliau pranešėjas pasakojo apie ALTS leidybinę veiklą. Sąjunga iki šiol leidžia savaitraštį "Dirva" ir žurnalą "Naujoji viltis". Šiemet pasirodė jau 29-oji šio žurnalo laida. 1969 m. ALTS narių pastangomis išleistas per Lietuvos Nepriklausomybės fondą finansuotas monumentalus veikalas "Lithuania 700". 1979 m. pasirodė knyga "Tautinės minties keliu", 1985 m. – J. Švobos "Seiminė ir prezidentinė Lietuva". Nepakartojamos reikšmės knygų leidimą skatina 1988 m. įkurtas Lietuvių tautinis kultūros fondas. Jis taip pat remia švietimą, skiria stipendijas studijuojantiems Lietuvoje ir užsienyje.

Pranešėjas E. Bartkus nušvietė Sąjungos politinę veiklą, išryškino 1953 ir 1956 m. organizuotų sąskrydžių reikšmę, tautininkų dalyvavimą, rengiant Dainų ir Šokių šventes, pasakojo apie įsijungimą į ALT ir Tautos fondą.

Iškilmingo posėdžio pabaigoje, P. Buchui pasiūlius, seimas suteikė ALTS garbės narių vardus inž. Eugenijui Bartkui ir Los Angeles skyriaus pirmininkei Rūtai Sakienai. Padėka už ilgametę paramą Sąjungai pareikšta Irenai Kriaučeliūnienei.

(Tęsinys – kitame numeryje)

Naujoji Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos garbės narė Rūta Sakienė su ALTS pirmininku P. Buchu ir St. Petersburg, FL skyriaus pirmininku Juozu Šulaičiu.

Naujasis Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos garbės narys Eugenijus Bartkus.

Nuoširdi padėka pareiškama ilgametei ALTS rėmėjai Irenai Kriaučeliūnienei. Šalia jos – O. Kremeris ir P. Buchas.

Autoriaus nuotraukos

Girdėta iš Vilniaus

• **PREZIDENTO KELIONĖS.** Neseniai grįžęs iš Ukrainos, Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus lapkričio 10-osios pavakary atvyko į Varšuvą dalyvauti Lenkijos nepriklausomybės 80-mečio paminėjimo iškilmėse. Vakare Lenkijos Prezidento rūmuose įvyko septynių iškilmėse dalyvaujančių valstybių vadovų trumpas susitikimas. Jame, be V. Adamkaus ir Lenkijos Prezidento Aleksander Kwasniewski, dalyvavo Latvijos vadovas Guntis Ulmanis, Estijos - Lenart Meri, Rumunijos Emil Constantinescu, Vengrijos - Arpad Goncz ir Ukrainos - Leonid Kučma.

• **ATITINKA TARPTAUTINIUS REIKALAVIMUS.** Susisiekimo ministerija pritarė, kad Tarptautinis Vilniaus oro uosto lėktuvų pakilimo-nusileidimo takas būtų pailgintas iki 3000 metrų. Šiuo metu Vilniaus oro uosto tako ilgis - 2500 m, plotis 50 m. Nauja "Siemens" firmos šviesos ženklų sistema buvo įrengta 1997 m. Pagal techninius rodiklius oro uostas atitinka visus tarptautinius reikalavimus.

• **RYŠIAI.** Lietuvos mokykloms Latvijos Respublikos ambasada padovanojo 300 egzempliorių "Lietuvių-latvių kalbų žodyno". Tikimasi, kad žodynai pasieks mokyklas, ypač Lietuvos ir Latvijos pasienyje. Tai sustiprins kaimyninių tautų ryšius. Planuojama parengti "Latvių-lietuvių kalbų žodyną".

• **PAŽADAI DĖL EUROPOS SAJUNGOS.** Vilniaus rotušėje lapkričio 10 d. prasidėjo Europos Parlamento pirmininko Jose Maria Gill-Robles ir Europos Sąjungos plėtros procese dalyvaujančių valstybių parlamentų pirmininkų susitikimas. Sveikindamas dvylikos valstybių, siekiančių narystės Europos Sąjungoje, tarp jų ir pirmą kartą tokiaime susitikime dalyvaujančias Kipro bei Maltos delegacijas, Europos Parlamento pirmininkas sakė, kad įsijungimo procesas nėra varžybos. Tai - bendros pastangos siekti pažangos. Jis pažymėjo, kad derybos yra gana sunkios. Neatmetama, bet ir negarantuojama, kad derybos su Lietuva prasidės 1999 m. pabaigoje.

• **RUSIJOS KRIZĖS PADARINIAI.** Dėl krizės Rusijoje pramonės įmonių produkcijos pardavimas rugsėjo mėnesį, lyginant su rugpjūčiu, Lietuvoje sumažėjo 15 proc. Tokią išvadą pateikė Statistikos departamento Pramonės statistikos skyriaus viršininkė V. Kunigėlienė. Vidaus rinkoje pramonės produkcijos pardavimas išaugo 55,8 procento, bet sumažėjo produkcijos ir paslaugų tiekimas užsienio valstybėms. Ypač sunki padėtis pieno perdirbimo pramonėje. Įmonių apklausa dėl spalio mėnesio parodė, jog 61 proc. įmonių vadovų buvo įsitikinę, kad jų ekonominė padėtis pablogės.

• **PARAMA.** Lietuvos siekį įstoti į NATO per kitą plėtros ratą remia 10 milijonų Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenančių lenkų. Tokią rezoliuciją spalio 31 d. priėmė Čikagoje posėdžiavusi Amerikos lenkų kongreso Nacionalinė direktorių taryba. Apie tai pranešė Lenkijos nepaprastoji ir įgaliotoji ambasadorė Lietuvoje Eufemija Teichman.

• **SPAUDIMAS.** Lenkija spaudžia Lietuvą pasirašyti tarpvyriausybę sutartį, numatančią Lietuvos lenkų vardus ir pavardes lietuviškuose pasuose bei kituose dokumentuose rašyti lenkiškais rašmenimis. Lietuvos derybininkai baiminasi, kad tokia sutartis lenkus padarys privilegijuota tautine mažuma. Lenkijoje iki šiol nėra nė vieno teisinio akto, leidžiančio lietuviams, kurių pavardės buvo sulenkintos, jas susigrąžinti.

• **LOZORAIČIŲ PALAIKAI - LIETUVOJE.** Kauno Petrašiūnų kapinėse palaidoti prieš 15 metų Italijoje mirusio Stasio Lozoraičio ir jo žmonos Vincentos Matulaitytės-Lozoraitienės palaikai. Pagerbti S. Lozoraičio atminimo atvyko Prezidentas Valdas Adamkus, užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius, velionio sūnus Kazys Lozoraitis. Apeigas atliko Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

• **GARBĖS DAKTARAS.** Išeivijos lietuviui, daug prisidėjusiam įtvirtinant Lietuvos nepriklausomybės pripažinimą bei pagalbą formuojant naujus ekonominius santykius, daktarui Juozui Petrui Kazickui suteiktas Kauno technologijos universiteto Garbės daktaro vardas. J.P.Kazickas - daugelio tarptautinių bendrovių ekonomikos politikos konsultantas, investicijų fondų, komercinių bankų direktorius. 1991 metais jis Vilniuje įsteigė pirmąją Baltijos šalyse privataus kapitalo telekomunikacijų įmonę "Litcom" (dabar "Omnitel").

• **ATLEISTI TEISĖJAI.** Prezidentas Valdas Adamkus pasirašė dekretus, kuriais atleido du jaunos teisėjus, savo poelgiais pažeminusius teisėjo vardą. Atleista Vilniaus 4-osios apylinkės teismo teisėja Eglė Milinienė ir Klaipėdos miesto apylinkės teisėjas Vidmantas Žylė. Penkerius metus teisėja dirbanti E.Milinienė įtariama šių metų spalio 9 d. paėmusi didelį kyšį iš privataus asmens, o V. Žylė, Teisingumo ministerijos duomenimis, nuolat klastojo teismo posėdžių protokolus bei kitus dokumentus. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur - apie viską

Algirdas Pužauskas

Lapkričio 3 d. amerikiečiai balsavo svarbiuose rinkimuose. Teko išrinkti 36 valstijų gubernatorių, daugybę valstijų seimelių narių, miestų tarybų, tūkstančius kitų svarbių pareigūnų. Išrinktas naujas - 106-tasis JAV Kongresas, 34 senatoriai ir visi Atstovų rūmų nariai. Senate partijų sudėtis liko nepasikeitusi. Vietas Senate laimėjo 18 demokratų ir 16 respublikonų. Dabartiniam Senate bus 45 demokratai ir 55 respublikonai. Atstovų rūmuose demokratų partija gavo penkias naujas vietas.

Ohio valstijoje senatoriaus vietą laimėjo lietuvių bičiulis, 62 metų amžiaus respublikonas George Voinovich, buvęs šios valstijos gubernatorius. Pasakojama, kad jis esąs labai taupus: nešvais-tas nei privačių, nei valdžios lėšų. Rinkiminės kampanijos kalbose senatorius žadėjo laikytis taupumo principų. Jis jau bandė užimti senatoriaus vietą 1988 metų rinkimuose, tačiau pralaimėjo patyrusiam politikui demokratui Howard Metzenbaum. Šį kartą jam pavyko laimėti pasitraukiančio senatoriaus demokrato - astronauto John Glenn vietą. Komentatoriai šmaikštauja, kad gal būtų gubernatoriaus G. V. Voinovich apsisprendimą kandidatuoti į Senatą lėmė algos skirtumas: gubernatoriaus alga per metus siekia 115.762 dolerius, o senatorius gauna 133.500 dol.

Šiuose rinkimuose abi didžiosios politinės partijos žvalgėsi ir būsimų prezidentinių kandidatų. Nepaprastai gerai pasirodė buvusio prezidento G.Bush sūnūs. Teksaso gubernatorius, respublikonas George W. Bush perrinktas antrai kadencijai. Floridoje gubernatoriaus vietą laimėjo jo brolis Jeb Bush. Tik prieš 40 metų Amerikoje buvo du

RINKIMAI JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE

broliai - valstijų gubernatoriai tuo pačiu metu: New York valstijos gubernatoriumi buvo Nelson Rockefeller, o jo brolis Winthrop vadavo Arkanso valstijoje.

Gana svarbią gubernatoriaus kėdę laimėjo Kalifornijos gubernatoriumi išrinktas Gray Davis. Tarp galimų kandidatų į prezidento vietą minimas ir antrai kadencijai perrinktas New York gubernatorius George Pataki.

Kalbant apie New York, reikia priminti nepaprastai skaudų senatoriaus Alfonso D'Amato - senatoriaus respublikono nuo 1981 metų - pralaimėjimą. Jis pagarsėjo kaip žydų balsuotojų draugas, geras politinių ginčų meistras. Stebėtojai tvirtina, kad šių rinkimų kampanijoje senatorius padarė taktinę klaidą, pavadindamas savo oponentą - Bruklino kongresmeną Charles Schumerį negražiu žydišku žodžiu "putz-head". Ponas Ch. Schumer, pats žydas, dėl šio žodžio įsižeidė, nes jis svarstybose visada būna labai mandagus, šaltas ir sumanus. Nors senatorius D'Amato išleido rinkimų kampanijai daug pinigų, tačiau pralaimėjo. Labai daug prie G. Schumer laimėjimo prisidėjo ponis Hilary Clinton ir viceprezidentas Al Gore, raginę nujorkiečius balsuoti už demokratų kandidatą.

Daug kalbų sukėlė Minnesotos gubernatoriaus rinkimai. Šalia demokrato H. Humphrey III ir respublikono Norm Coleman, savo kandidatūrą išklėlė reformų partijos atstovas Jesse Ventura. Gavęs 37% visų balsų, jis laimėjo rinkimus ir tapo gubernatoriumi. J.Ventūra yra labai didelio ūgio. Jis - buvęs sunkiasvoris profesionalas imtynininkas, vadinamas "the Body". Jam 47 metai. Užsidirbęs imtynėse šiek tiek pinigų, J.Ventūra nusipirko Minnesotoje arklių ūkį. Negaudamas iš savo rėmėjų lėšų rinkimų kampanijai, jis naudojosi radijo stoties patarna-

vimais ir paprastais žodžiais kalbėjo apie kasdieninius piliečių rūpesčius, didelius mokesčius, senelių pensijas. Naujasis gubernatorius pabrėžė, kad jis pasirašys savo valstijos įstatymus tik tada, kai jie bus naudingi valstijos gyventojams, o ne kuriai nors partijai.

Tarp laimėtojų Atstovų rūmuose išliko ir Illinois kongresmenas, respublikonas John Shimkus. Dešinieji respublikonų partijos veikėjai nepatenkinti savo partijos pasirodymu pastaruosiuose rinkimuose. Kai kurie mano, kad per didelis dėmesys buvo nukreiptas į prezidento B. Clinton ir Monikos Lewinsky skandalą. Todėl nebuvo iškelti kiti balsuotojams svarbūs klausimai, kurie rūpi "krikščioniškai koalicijai". Kalbėta tik apie abortų uždraudimą, paramą privačioms mokykloms, maldos grąžinimą į mokyklas.

Kai kurie respublikonų veikėjai kaltino Atstovų rūmų pirmininką N. Gingrich, kuris prieš rinkimus pranašavo, kad respublikonų partija laimės Atstovų rūmuose bent 30 naujų vietų. Keli respublikonų kongresmenai jau iškėlė patys save, pasiryžę užimti svarbią Atstovų rūmų pirmininko (speaker) vietą. Valstybės pareigūnų viršūnėse tai trečia svarbiausia pareigybė po prezidento ir viceprezidento. Tarp atstovų, kurie galėtų užimti rūmų pirmininko vietą, minimas ir Kalifornijos kongresmenas Christopher Cox.

Lapkričio 6 d. Atstovų rūmų pirmininkas, Georgia valstijos atstovas Newt Gingrich paskelbė, kad respublikonų partijai reikia vienybės ir susiklausymo, nes partija pilna "žmogėdrų", kurie vienas kitą "ėda". Jis nutaręs pasitraukti iš partijos vadovybės ir nekandidatuos į Atstovų Rūmų pirmininko vietą. Jis ir toliau skirsiąs savo jėgas partijos labui, kad respublikonai laimėtų 2000 metų rinkimus.

Keliais sakiniiais

• Kolumbijos prezidentas Andres Pastrana pažadėjo per tris mėnesius atitraukti kariuomenę iš teritorijos, kurią jau daug metų kontroliuoja sukilėlių karinės pajėgos. Ta žemė bus palikta sukilėliams. Įtariama, kad revoliucijos vadukams rūpi ne tiek įvesti

marksizmą, kiek pralobti iš nelegalios narkotikų prekybos.

• Uraganas "Mitch" padarė centrinės Amerikos valstybėms tiek nuostolių, kad ir per 50 metų jie nebus pašalinti. Daugiausia nukentėjo Honduras. Didelių nuostolių

patyrė Nikaragva, Salvadoras, Gvatemala. Spėjama, kad pasaulyje pabrangs kava ir bananai. Žuvusių ir dingusių be žinios žmonių skaičius siekia apie 15.000.

Honduro prezidentas paprašė pasaulio paramos. Apie (Nukelta į 3 p.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirmą klase - \$58 • Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepaspausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

TAUTIŠKUMAS IR IŠEIVIJA

Įvairios priežastys lemia, kad atsiduria žmogus kažkur labai toli nuo gimtųjų namelių, kaip dainoj pasakyta: "Už jūrų marių, už mėlynųjų..." Tik ne visada tos jūros mėlynumu šviečia. Daug dažniau joje pilkos - audros bangos karaliauja. Ir net tada, jei pats troškai kitame krante atsidurti, vis tiek, jį pasiekęs, su skausmu atsidūsti. Net tada, jei atvykai čia tik laikinai, nuo tėviškės ilgesio niekur nepasislėpsi. Pastebėta, kad net mažyčius, svetur atvežtus, ir po daugelio metų kažkokia nesulaikoma jėga į protėvių kraštą šaukia.

Bet ką daryti tam, kuris ir labai trokšdamas, negali sugrįžti? Kuo ilgesį krūtinėje užslopinti? Ar ne todėl tarp karo pabėgėlių sutinkame tiek daug poetų, muzikų, dailininkų? Ar ne todėl jų kambariuose lino rankšluosčiai su himno žodžiais kabo, paveikslai su tėviškės laukų ir miestų vaizdais nepakartojamu spindesiu švyti?

Pasitinkant vis labiau priartėjantį Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos 50-mečį, dera dar kartą prisiminti, kokius neišmatuojamos vertės darbus atliko čia atsidūrę lietuviai. Pirmiausia, tai Lietuvos valstybės tęstinumas, jos bylos kėlimas tarptautiniu mastu. Lyg sąžinės balsas abejingame, daug ką užmiršti norinčiame pasaulyje. Juk užmiršti - patogiau ir paprasčiau... Tik ar teisėta?

Antra, tai tautos savitumo, nesužaloto okupacinėmis įtakomis, išsaugojimas. Gal todėl ir šiandien išėivijoje taip jautriai vertinami įvairūs svetimybėmis atsiduodantys pokyčiai, kurie mažiau žinančiam gali pasirodyti taip pat gana patogūs... Tik ar jie tikrai rodo pažangą? O gal jie stumia tik į vienadienių blizgučių, į plastikinių tuštybių pripildytą reklamę vitriną?

Trečia, tai tautos kultūros išsaugojimas ir puoselėjimas. Tai lietuvių pasiekimai ne tik literatūroje ir muzikoje, bei ir moksle bei techno-

logijoje. Tai geras lietuvių vardas Amerikoje, kuriuo galima teisėtai didžiuotis, bet būtina jį ir išsaugoti ateities. Visi jų pasiekimai iš esmės buvo skiriami Lietuvos valstybei, viliantis ją kuo greičiau ne tik atkurti, bet ir kelis kartus sustiprinti jos ūkinę galią, kultūrinį pajėgumą ir tarptautinę įtaką. Planuota čia išugdyti būsimuosius jos mokslininkus, ūkio ir kultūros vadovus, kurie savąjį pasirengimą, platesnį pasaulio suvokimą ir patriotinį nusiteikimą panaudotų tėvynės atstatymui.

Į Ameriką važiuo iš viso pasaulio. Štai ir "Susivienijimas Lietuvių Amerikoje" jau atšventė savo 112-ąsias metines. Važiuos į ją lietuviai ir ateityje. Nemaža jų tikrai nenorės prarasti tautinio savitumo, išsižadėti savųjų kraujo ryšių.

Tautinės krypties organizacijoms teks spręsti ne kiek ne mažiau sunkius uždavinius, negu iki šiol. Joms teks atsinaujinti ir žymiai sustiprinti lietuvių telkimą, sukurti šiuolaikinę jų tautinio ugdymo sistemą. Kaip labai gražiai "Dirvoje" rašė viena iš neseniai atvykusių ir nesvyruojančiai įsijungusių į tautinę veiklą, būtina numatyti, kuo čia taps lietuviai ateityje. Kokiu norime matyti Amerikos lietuvių ir kaip padėti jam tokiu tapti? Kol kas panašias tautinio ugdymo sistemas šiame krašte turi, be rodo, tik airiai ir žydai.

Karštakošiškas reikalavimas sugrąžinti visus išėivius į Lietuvą yra ne tik neįgyvendinamas, bet ir labai pavojingas pačiai Lietuvai. Jos geopolitinės padėties sudėtingumas, galimi pavojai valstybės ir tautos egzistavimui niekur neišnyko. Išėivija sudaro ir ateityje sudarys tik labai nedidelę tautos dalį. Bet jei jos čia neliktų arba jei dar čia esantys atsisakytų savo tautinių šaknų, kas gi kreiptų dėmesį į nedidelės valstybės saugumą? Agresyvos priešiškos jėgos tuo nedelsiant pasinaudotų.

Juozas Žygas

Šio tūkstantmečio pradžioje, kuomet pradėjo formotis mūsų valstybės branduolys, Lietuva - vienintelė iš Baltijos jūros šalių - neturėjo laivyno ir priėjimo prie jūros. Prie to apsirato ir, atrodė, kad taip ir turi būti. Vytautas gal kažkuomet ir buvo prasitaręs, kad ir prūsiškos žemės yra jo tėvonija. Tačiau niekuomet, net ir po Žalgirio kautynių, kai kryžiuočių ordinas buvo sutriuškintas, niekas nebandė net Nemuno žiočių ar Klaipėdos atsiimti. Žemaičiai keletą sykių Klaipėdą puolė, bet be visos Lietuvos paramos negalėjo ilgiau ten išsilaikyti. Toks to laiko valdovų trumparegiškumas dabar yra sunkiai suprantamas.

Ir anais laikais visos tautos jūros reikšmę suprato ir stengėsi jose išgalėti. Ėjo kova dėl upių žiočių, nes tuo metu upių žiotys buvo tinkamiausia vieta laivų prieplaukoms įsirengti. Ir Lietuvos kaimynystėje vokiečiai išgalėjo Vyslos, Prėgliaus, Nemuno, Ventos ir Dauguvos žiotyse.

Kuomet vokiečiai įsiviešpatavo lietuviškų genčių jūros pakrantėse, Lietuvos valdovų dėmesys nukrypo į tolimąsias stepes. Iš to beveik jokios naudos nebuvo, bet

milijonas žmonių neteko pastogės. Niekas tiksliai nežino, kiek žmonių žuvo. Be žinios dingusių vien šioje valstybėje priskaičiuojama apie 11,000.

• Brazilijos vyriausybė nutarė sumažinti buvusių valdininkų pensijas, kurios yra žymiai aukštesnės už pramonės darbininkų pensijas.

• Lapkričio 6 d. Jeruzalėje, daržovių turguje susisprogdino du jauni arabai. Sprogimas sužeidė 21 žmogų. Izraelio vyriausybė vėl atidėjo savo jėgų atitraukimą iš palestiniečiams perleidžiamų žemių.

• Maskvos policija suėmė 65 metų vyrą Ivaną Orlovą, kuris atvažiavęs automobiliu prie Kremliaus rūmų, išsprogdino apie 13 svarų dinamito stiprumo bombą. Pats teroristas buvo sužeistas. Jis suimtas ir įkaltintas. Sprogimo metu sužeisti trys sargbiniai, išdužo keli langai.

• JAV vyriausybė sumokėjo Jungtinėms Tautoms

TILŽĖS AKTAS ATVĖRĖ KELIĄ Į JŪRĄ

pavojai tykojo, nes tose stepėse totoriai buvo išgalėję. Dėl stepių kontrolės teko pastoviai kariauti. Lemiamos kautynės įvyko prie Vorkšlos, kuriose Vytautas net kryžiuočius buvo pasitelkęs. Bet tas kautynės žiauriai pralaimėjus, Vytautas iš Jogailos šešėlio ilgą laiką nesugebėjo išėiti.

Tuose žemėlapiuose, kurie buvo parengti XVI, XVII ir XVIII šimtmečiuose, Lietuvą matome nuo jūros nustumtą. Tad Pirmajam pasauliniam karui pasibaigus ir Europą pertvarkant, Lietuva nebūtų galėjusi turėti pretenzijų į jūros pakrantes. Vien tik Birutės legendos nebūtų užtekę ant aljantų stalo pakloti. Bet laimingai susiklosčius aplinkybėms, padėtis buvo išgelbėta, nes Lietuvos vardu pradėjo mažlietuviai kalbėti. Atrodo, kad tai įvyko visai netikėtai. Prūsijai vadovaujant įvykęs Vokietijos susivienijimas (1871 m.) kartu išugdė ir vokišką nacionalizmą. Atrodė, kad beveik per 700 vokiško valdymo metų lietuvių bė ten turėjo būti jau mirusi. Bet kuomet Lietuvoje dar buvo spaudos draudimas, kitoje Nemuno pusėje prasidėjo lietuviškasis atgimimas. Iš vokiečių jėgų srovės išsiskyrė tie, kurie save laikė lietuvininkais. Jie ėmė burtis į draugijas. Įsikūrė šios lietuvininkų draugijos: "Birutė" (1885), Tilžės lietuvių giedotojų (1885), religinės krypties

"Sandora" (1904), jaunimo "Santara" (1912). Jų skyriai plėtėsi po kaimus ir miestelius.

Lietuviškai minčiai sustiprėjus ir Vokietijai pralaimėjus karą, kultūrinis lietuvininkų judėjimas išviro į politinį. 1918 m. Tilžėje Prūsų Lietuvos tautinė taryba, remdamasi tautų apsisprendimo teise, pasirašė Mažosios Lietuvos tautinės tarybos aktą, vadinamą Tilžės aktu. Jame buvo reikalaujama Mažosios Lietuvos prisiglaudimo prie savo tautos kamieno - atsikūriamos Lietuvos valstybės. Tai buvo labai drąsus ir net aljantams netikėtas žingsnis. Jiems atrodė nesuprantama, kaip galima reikalauti atskirti nuo "pažangios" Vokietijos ir šlietis prie Lietuvos, kuri anais laikais dar buvo "ir tamsi, ir juoda". Nors tas jų reikalavimas nebuvo pilnai išgirstas, bet dešinysis Nemuno krantas (t.y. Klaipėdos kraštas) buvo nuo Vokietijos atskirtas. Tas Tilžės aktas suteikė juridinį pagrindą siekti nors Klaipėdos krašto prijungimo.

Klaipėdos kraštą nuo Vokietijos atskyrus, jis aljantų vardu buvo pavestas Prancūzijai administruoti. Tačiau nors nuo Vokietijos jau atskirtas, bet prie Lietuvos dar neprijungtas. Tai padaryta dėl Lenkijos, kuri norėjo ir Klaipėdą atplėšti, intrigų.

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 p.)

197 mln., nors dar liko skolinga 1.3 mlrd. dolerių.

• Irakas paskelbė, kad jis nebendradarbiaus su jokiais ginklų ieškančiais inspektoriais, nes tarptautinės sankcijos užsitęsė per ilgai.

• Rusijos vyriausybė paskelbė, kad bus parduodama 5% dujų bendrovės "Gazprom" akcijų, nors Rusijai teks derėtis dėl skolų grąžinimo terminų. Rusijos komunistų partijos vadovas G. Zjuganovas ta proga pareiškė, kad B. Jelcinas geria taip, kad jau nebepažinti savo pareigų.

• Tennessee valstijoje į jos seimelį kandidatavęs demokratas buvo nušautas, likus dviem savaitėms iki rinkimų dienos. Partijos veikėjai prikalbėjo kandidato vietą užimti jo žmoną, kuri niekada nebuvo ėjusi jokių politinių pareigų. Policija tuo tarpu suėmė kandidato žudiką ir pasodino jį į kalėjimą. Rinki-

mų dieną našlė gavo 97 proc. visų balsų, o kalėjime sėdintis jo priešininkas - 3%.

• Izraelio premjeras Benjamin Netanjahu anksčiau turėjo du sargybinius, o dabar jam paskirti net aštuoni, nes dešinieji fanatikai kaltina jį "Izraelio išdavimu". Izraeliečiai prisimena, kaip fanatikas nušovė buvusį premjerą I. Rabiną.

• Belgijoje, kariniame NATO štabe dirbęs prancūzas karininkas - 46 metų majoras Pierre Bunell buvo apkaltintas šnipinėjimu Serbijos naudai. Jis simpatizavęs serbams ir perduodavęs jiems naudingas žinias "iš draugiškumo", o ne už pinigus.

• Oregono valstijos gyventojai rinkimų dieną nutarė, kad ateityje visi rinkimai vyks paštu. Todėl nebus jokių balsavimo būstinių.

• Kinšasos miesto stadione Kongo kareiviai apšaudė minią žiūrovų. Keturi žmonės žuvo, dar daugiau sužeista.

KLAIKMEČIO RANDAI DIDVYRIŲ KAIME

Įamžinkime atminimą

Manau, kad Viktoro Beržinsko, Lietuvos politiko, patrioto ir kankinio atminimui Raudondvaryje reikėtų jo vardu pavadinti gatvę ir mokyklą. Privalėtume pastatyti kryžių. Kryžius turėtų būti ne koks nors gražus, nudailintas, nudažytas, o grubaus kirvio darbo - kareiviškas, stipriai suręstas. Žmonės, jį pamatę, turėtų krūptelėti. Užrašas ant kryžiaus pirmiausia turėtų priminti Viktoro ir Barboros Beržinskių auką tautai. Nors kryžius ir būtų "barbariško" stiliaus, bet arčiau priėjęs praeivis pajustų, kad žmonės jį projektavo, darė iš pagarbos laisvės kovotojams.

Jurgis BIELINIS

Jeigu manysime, kad Istorija žingsniuoja ritmingai: *laik-me-tis, laik-me-tis*, teks išgirsti ir vis pasikartojantį: **KLAIK-ME-TIS**. Tai ne šiaip sau nejaukus, šiurpus sapnas. Tai klaidus metas, apie kurį nenoriai kalba ne tik tuomet gyvenę ir išlikę žmonės, bet ir archyvuose dūlintys dokumentai. Bene dešimtis žmonių, tuomet dar jauni ar tik vaikai buvę, vos prakalbus apie 1947-ųjų vasario 10-osios naktį Raudondvario valsčiaus Didvyrių kaime, sakys: "Viešpatie, kas per naktis buvo...". Ji buvo tarsi siūlo galas, padėjęs išvynioti susiraizgiusį bei vietomis benutrūkstantį vieno iš Darbo federacijos lyderių, Lietuvos Steigiamojo (1920 m.) ir I bei II Seimo (1923-1926 m.) nario Viktoro Beržinsko bei jo šeimos likimą.

Viktoras Beržinskas gimė 1872 m. lapkričio 10 d. Raseinių apskrities Pakapurnių kaime. Rygoje vedęs M. Narkevičiūtę, su šeima vėliau grįžo gyventi į Lietuvą. Buvo savanoris, todėl gavo apie 10 ha žemės Raudondvario valsčiaus Didvyrių kaime. Žemę puslankiu juosė ūksmingas Lamankos miškas. Vieškelis, bėgęs per kaimą, laukus, tolyn per girią, buvo tarsi kita riba, į kurią rėmėsi Beržinskių galulaukės. Atvykusiems į Didvyrius Beržinskams teko nelengva našta. Jie nuomojo kambarį pas Samulaičius ir pamažėle kūrėsi savo žemėje. Trobas rentė iš medinių rąstų, nedideles, kaip ir kitų tame krašte gyvenusių žmonių. Statėsi ūkinius pastatus. Šeimoje augo dukterys – Valė, Birutė, Aldona, Vitalija ir sūnus, kurio vardo, deja, kaime neatsimena. Visi Beržinskių vaikai mokėsi. Dėl psichinės

Vaida NAUJOKAITĖ

ligos mokslų nebaigė tik sūnus. Jis buvęs labai uždaras, santūrus. Nemėgdavęs bendrauti ne tik su savo bendramžiais, bet ir su namiškiais. Ilgainiui tapęs visai globotinu ligoniui. Mirė jaunystėje. Tėvas su gailesčiu kalbėjęs apie sūnų, jo negalią.

Dukterys ištekėjusios. Viena iš jų tapusi gera gydytoja. Žentas buvęs karininkas. Beržinskių sodyba buvusi gražiai prižiūrima. M. Beržinskienė godojusis kaimynei Juzei Valatkevičienei, kaip gera būsią, kai ji anūkų sulauksianti, galėsianti jiems parodyti savo auginamų naminių paukščių pulką. Dukterys Kaune gyvenusios. Savaitgaliais grįždavo pas tėvus.

Nebuvo lemta išsipildyti motinos svajonei. 1943 m. M. Beržinskienė tragiškai žuvo savo sodyboje. Kaip nuėjusi tvartan gyvulių pagirdyti, taip ir negrįžusi. Radę ją žmonės, karvių užmindyta.

1944 m. dukterys pasitraukė į Vakarus. Viktoras Beržinskas gyveno vienas su tarnais, o vėliau vedė ilgą laiką pas jį tarnavusią Barborą. Ji buvusi ne vietinė.

Dar prieš karą pas Didvyrių kaimo kalvį Aleksą Rutkauską mėgdavo susirinkti kaimo vyrai ir apsvaistinti ūkio reikalus, pasidalinti naujienomis. Dažnai į šiuos susiėjimus ateidavęs ir pats mokyčiausias, šviesiausias kaimo žmogus Viktoras Beržinskas. Kalbos sukosi apie politiką, Seimą, reformas. Jo nuomonę vyrai vertino. Juk kalbėjo, kad jis ne tik lenkiškai mokąs, bet ir po užsienius pavažinėjęs, daug skaitęs. Lietuvos patriotu buvęs - kokių reta. Nematęs Lietuvos ateities nei su rusais, nei su vokiečiais. Visus okupantais vadinęs. Lietuviybę branginęs ir puoselėjęs. Ginčiuose gynė savo tiesą.

Neaukšto ūgio, žilaplaukis, bet stiprus buvęs žmogus. Tiek dvasia, tiek kūnu. Kaimo vaikai išsizioję stebėdavo, kaip jis, kailinius nusi-metęs, žiemą liūdavo eketėn maudyti. Niekada nerūkė, negėrė degtinės. Linksma žmogus buvo. Kaimyniškas.

Ona Marcinkevičienė iš Didvyrių pamena, kaip ją, neseniai pagimdžiusią, Viktoras Beržinskas užtikęs kluone jāvus su spragilu bekuliančią. Piktai išbaręs dėl tokio savęs nesaugojimo, nuo darbo pavaręs.

Į įvairias talkas pas Beržinskius rinkęsi nemaža jauni-

mo. Šeimininkai vaišingi buvę, niekada nestokoję pagalbininkų.

Niekam tiksliai nežinomas žymaus Nepriklausomybės laikų politiko likimas. Juo nuo seno domisi "Tėviškės žinių" laikraščio (leidžiamo Kauno apskrityje-red.) autorius Jurgis Bielinis. Jis kreipėsi į Vilnių. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro tuometinio generalinio direktoriaus Vytauto Skuodžio pažymoje Nr. 579, remiantis išlikusiais archyviniais dokumentais bei baudžiamąja byla Nr. 6404/3, rašoma, kad "V. Beržinskas buvo aktyvus pasipriešinimo sovietinei okupacijai dalyvis, partizanų rėmėjas ir antisovietinės spaudos platintojas. 1946 m. vasarą MGB agentui "Sosna" (buvusiam Raudondvario šaulių organizacijos sekretoriui, 1941 m. birželio sukilimo stambaus junginio štabo viršininkui) pavyko įgyti V. Beržinsko pasitikėjimą ir susisiekti per jį su tose apylinkėse veikiančiais partizaniais. Buvo inscenuotas V. Beržinsko susitikimas su tariaimais Kauno tautinio pogrindžio vadais, o iš tikrųjų – MGB kadriniais karininkais. V. Beržinskui buvo užvesta byla - formuliaras "Starik" ir bandyta išsiaiškinti bei savo kontrolėn paimti visus su V. Beržinsku susijusius pogrindininkus. 1947 m. vasario 10 d. V. Beržinsko namuose buvo suruošta pasala į tariamą pasitarimą agento "Sosna" įviliotiems partizanams...".

Istorija žingsniavo: *klaik-me-tis, klaik-me-tis*. Pas V. Beržinską gyveno 15 metų paauglys Vytautas Bastys. Jo tėvai buvo ištremti į Sibirą, o brolis partizanavo. Tad Beržinskas jį globojo kaip savo vaiką. Tą dieną pas Petrą ir Juzę Valatkevičius Didvyriuose buvo užsukęs V. Beržinskas ir pasakė: "Petrui, ateitum vakare. Zavadskas Leonas ginklų žadėjo atnešti, reik pašnekėti...". Petras Valatkevičius nenuėjo. Apie vidurnaktį prasidėjo susišaudymas, dangų nušvietė raketos, švilpė kulkos, tratėjo automatai. Kaimyninės sodybos sustingo baimėje. O. Marcinkevičienė pamena, kaip visą naktį meldėsi. Mačiulių namuose visi sukrito ant grindų. Tiesiog ant skiedrų, kurių bemeistraudamas žentas Juozas Steponavičius buvo pridrožęs. Nemigo tą naktį ne tik Didvyrių kaimas.

(Pabaiga – kitame numeryje)

PASAULIS IR LIETUVA

*** EUROPOS SAJUNGA. PRANAŠYSTĖS.** Tarptautiniam valiutų fondui paruoštame tyrime amerikiečių ekonomistas Jeffrey Sachs teigia, kad Estija pačios neturtingiausios Europos Sąjungos narės – Graikijos – ekonomikos lygį gali pasiekti tik per 16-18 metų. J. Sachs vertinimu, greičiau nei Estija Graikijos lygį gali pasiekti tik Čekija, kurios bendrasis vidaus produktas neturtingiausios ES narės lygį gali pasiekti po 11-15 metų. Norint pasiekti Graikijos lygį, Latvijai prireiks 22-25, o Lietuvai - 32-33 metų. (BNS)

*** KODĖL REIKIA STOTI Į EUROPOS SAJUNGĄ?** Ekspertų nuomone, Vidurio Europos šalys siekia narystės ES ne tik dėl geresnių prekybos sąlygų, paramos ir investicijų, bet taip pat ir dėl patikimumo, kurį suteiktų įstojimas į ES "klubą". Jų teigimu, kandidatuojančios šalys turi greičiau bendresnį norą įstoti į ES, negu tiksliai žino kokią iš to turės naudą. Nors įstojusios į ES, jos kartu turėtų naudoti ir iš bendros žemės ūkio politikos, paramos fondų bei sulauktų investicijų, tačiau labiausiai jos nori įstoti į ES dėl pasitikėjimo, kurį šalis įgytų būdama ES nare. (REUTERS)

*** NATO PLĖTIMAS.** JAV Senatas paskelbė pranešimą, kuriame ragina NATO pakviesti Slovėniją prisijungti prie sąjungos. Pranešime, kurį pasirašė Senato NATO stebėtojų grupės pirmininkas senatorius William Roth, sakoma, jog sąjunga turi duoti "aiškų ženklą", kad NATO durys yra atviros "tinkamoms šalims". Pranešime minima tik Slovėnija, t.y. praleistos kai kurios kitos narystės NATO siekiančios šalys. Pasak Roth, Rumunija neįtraukta dėl to, jog turi ekonominių problemų. Baltijos valstybės, kurias priimti ragina Skandinavijos šalys, praleistos dėl Rusijos prieštaravimų. (DPA)

*** PABAISA.** JAV valstybės sekretorės pavaduotojas S. Talbott griežtai kritikavo Rusijos atsitraukimą nuo laisvosios rinkos ekonomikos. Kalbėdamas Kalifornijos Stenfordo universitete, jis sakė, kad Tarptautinio valiutos fondo finansinė parama Rusijai turi palaukti, kol jos vyriausybė parodys, kad ji nori ir sugeba padaryti sunkius struktūrinius pertvarkymus. Pasak Talbott, **Rusija susiduria su krize, kurią iš esmės sukėlė pati.** JAV valstybės sekretorės pavaduotojo teigimu, "šis amžius jau parodė, kad hiperinfliacija gali sunaikinti valstybes arba paversti jas pabaisomis". (REUTERS)

*** PAGALBA.** Rusijos ir JAV pareigūnai susitarė dėl 600 mln. JAV dolerių paskolos Rusijai. Pinigai bus panaudoti pirkti 1.5 mln. tonų maisto produktų iš JAV. Apie tai pranešė Rusijos delegacijos vadovas vicepremjeras Genadijus Kulikas. G. Kuliko teigimu, JAV delegacija pažadėjo, jog Vašingtonas padovanos Rusijai dar 1.5 mln. tonų kviečių. 600 mln. dolerių paskola suteikiama 20 metų su 2 proc. metų palūkanomis, atidedant jų mokėjimą 5 metams. (REUTERS-BNS)

*** NEDAUG KAS ILGISI KOMUNIZMO.** Vadinamosios Spalio revoliucijos 81-osios metinės buvo pažymėtos 82-oje Rusijos Federacijos vietovėse. Jose dalyvavo apie 270.5 tūkst. žmonių. Rusijos nepriklausomo socialinių ir tautinių problemų instituto surengtos sociologinės apklausos metu tik 13% apklaustųjų pritarė komunistinei ideologijai. Slavofilškos krypties šalininkais save laiko 19% rusų, o 37% nesidomi ideologija. Rinkos reformas remia 6% rusų. (INTERFAX)

*** AGRESYVUMAS STIPRĖJA.** Rusijos nacionalinės politikos ministerija paskelbė pareiškimą, kuriame nerimauja, jog pastaruoju metu padažnėjo publikacijos ir net Valstybės Dūmos deputatų pareiškimai, kuriais kurstoma tautų nėsantaika. Dokumente pabrėžiama, kad nesuprantama pozicija tų politinių jėgų, kurios savo programiniuose dokumentuose kalba apie ištikimybę tautų draugystei, bet neišdrišta aiškiai pasmerkti tuos, kurie vadovaujasi agresyvaus šovinizmo ar antisemitizmo instinktais, tautinio separatizmo ir tautinio fašizmo idėjomis, o ne pilietine išmintimi. (ITAR-TASS)

*** ATSIKALBINĖJIMAI.** Rusijos Užsienio reikalų ministerijos spaudos departamento direktorius Vladimiras Rachmaninas spaudos konferencijoje kalbėdamas apie neseniai priimtą Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos nuolatinio komiteto rezoliuciją, kurioje Rusija raginama grąžinti Baltijos šalims jų ikikarines ambasadas Paryžiuje ir Romoje, pripažino, kad Rusijos santykiuose su Latvija, Lietuva ir Estija tikrai yra diplomatinio nekilnojamojo turto problemų. Jis teigė, jog šiuo metu su Baltijos valstybėmis vedamos dvišalės derybos. Anot jo, "čia situacija nėra tokia paprasta, kaip kartais mėginama ją vaizduoti". (ITAR-TASS)

*** PADĖTIS GUDIJOJE.** Pastaruoju metu Baltarusijoje jaučiamas būtiniausių prekių trūkumas. Minske įvykusiame pasitarime A. Lukašenka pagrasino "atnaujinti" vyriausybę, jei padėtis maisto produktų rinkoje nepagerės iki gruodžio 1 d. Jo potvarkiu sukurtas štabas pastovumui finansų, ekonomikos srityje ir vartojimo rinkoje išlaikyti. (INTERFAX)

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATEITIS

Reikia imtis esminių perversmų

Algis Rukšėnas

Algis Rukšėnas: šūčiai mus ne tik jungė, bet ir užliūliavo.

(Tęsinys. Pradžią – 43 nr.)

Jeigu grupė lietuvių viename mieste surengė protesto demonstracijas, mes visi laikėme tai mūsų bendros programos dalimi, nors patys to neplanavome ir ten nedalyvavome. Bet visi didžiavomės ir jautėmės tos veiklos dalyviais, nes žinojome bendrą tikslą ir jam pritarėme.

Mūsų šūčiai jungė mus ideologiškai, bet užliūliavo iliuzija, kad mūsų organizacijos struktūra yra pakankamai gera. Kurį laiką tokia nuomonė mums nekludė. Mes rinkdavomės su Bendruomenės vėliava, keliaudavome su Bendruomenės vėliava, planavome ir vykdėme didžiuosius įvykius – Dainų ir Šokių šventes. Su Bendruomenės vėliava ruošėme didelės apimties suvažiavimus. Visa tai mus jungė ir teikė jėgų. Mes laikėme save gimtojo krašto, kuris buvo pavergtas, misionieriais. Kalbėti ar dainuoti unisonu "Laisvę Lietuvai" buvo savaime tikslus ir tikrai svarbus veiksnys, nes jis per 50 metų žadino Lietuvos, o taip pat ir kitų Baltijos tautų viltis bei stiprino pastangas, kad mūsų valstybės vėl taptų laisvomis. Kai kuriems lietuviams šis motyvas buvo vienintelis dalykas, kuris laikė juos aktyviais veikėjais Lietuvos byloje. Jie tai darė, dažnai net aukodami viliojančias savo asmeninės naudos galimybes socialinėje srityje, o kartais net ir profesinėje karjeroje.

Dabar, kai Lietuva yra laisva, lietuviai išeivijoje patiria naują iššūkį. Tas iššūkis yra jų pačių lietuviškume. Beveik 20 metų dirbdamas su įvairiomis tautinėmis grupėmis, pastebėjau, kad tos išeivių grupės, kurių kraštai yra pavergti, išlaiko savo kultūrinį paveldą ilgiau, negu tos, kurių gimtieji kraštai yra laisvi. Kitaip tariant, turėtume pasvarstyti, kas įvyksta su tremtiniu, kai jo tremties priežastys jau nebeegzistuoja, kai jam priešpastatomas imigrantas, laisva valia palikęs savo kraštą ir norinti tapti tos

visuomenės nariu, į kurią jis imigravo. Dabar mūsų, kaip lietuvių išeivijoje, būklė pasikeitė – iš tremtinių į imigrantus. Ypač tai būdinga jaunesnėms kartoms. Gimusiems kitame krašte tremtinio sąvoka yra visai svetima.

Šiandien šie klausimai yra esminiai JAV Lietuvių bendruomenei. Vidinę bendruomenės struktūros silpnę išskėlė ir tebekelia jos santykiai su Lietuva. Kokie tie santykiai turėtų būti? Mes girdime pareiškimus, iniciatyvas ir programas, kurias skelbia Bendruomenės vadovai. Bet kaip tie pareiškimai, iniciatyvos ir programos atstovauja lietuvių pažiūras atskirose bendruomenėse, ar būtų tai Cleveland, Chicago, ar St. Petersburg miestuose?

Vienas dalykas buvo dar prieš 15 metų kuria nors proga ar forma padaryti pareiškimą ir užbaigti su šūkiu "Laisvę Lietuvai". Visiškai kitas dalykas – skelbti kai kurias specifines programas dėl Lietuvos dabar. Tai programos, susijusios su pilietybės klausimais, nuosavybės teisėmis, pensininkų grįžimo į tėvynę sąlygomis ir kitomis iniciatyvomis. Tačiau jos skelbiamos, neturint tikslų duomenų, ką lietuviai atskiruose telkiniuose apie tas programas galvoja, ar jas pilnai supranta, o juo labiau, ar jas remia. Bet jos negali būti įvykdytos be daugumos Lietuvių bendruomenės narių tiesioginio pritarimo. Daugumos pritarimas tokiems žygiams yra

tiesiog būtinas.

Praeityje visi sutarėme ideologinėje plotmėje, nes čia nebuvo daug erdvės nesutarimams. Buvo tikra, neskelbiama, bet suprantama drausmė. Šiandien jau atsirado daug erdvės nesutarimams – tiek programavime, tiek ir vykdyme. Jeigu Lietuvių bendruomenė tikisi išlaikyti dabartinį savo narių skaičių per suinteresuotus ir veiklius narius, net nekalbant apie naujų narių įtraukimą, ji turi parodyti aiškią nuostatą, kad LB yra demokratiška daugumos jos narių valios visose Jungtinėse Amerikos Valstijose išraiška. Tai pareikalaus LB Tarybos ryžto ir drąsos imtis svarbių struktūros pakeitimų.

Kodėl kyla nesutarimų ir net susikirtimų tarp skyrių ir Krašto valdybos bei Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdybos? Juk turėtų būti tik Lietuvių bendruomenė. Taip yra todėl, kad, kaip anksčiau minėjau, turime ne vieną organizaciją, bet keletą beveik nepriklausomų organizacijų, veikiančių tuo pačiu vardu, lyg tai būtų vienas junginys. Dabar iškyla aiškūs politiniai skirtumai arba kyla ginčai dėl nuosavybės teisių, kaip, pavyzdžiui dėl Lietuvių Sodybos prie Cleveland, OH, susikirtimai dėl rinkliavų, Krašto valdybos santykiai su apygardoms, apylinkėms ir kitų kraštų bendruomenėmis, su Pasaulio Lietuvių bendruomene ir kt.

(Pabaiga – kitame numeryje)

BOSTONO SKYRIUJE

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Bostono skyriaus metinis susirinkimas įvyko spalio 11 d. Valdybos pirmininkas Romualdas Veitas plačiai apžvelgė praėjusių metų veiklą, kuri, kaip ir visuomet, buvo sėkminga. Buvo ruošiami kultūros subatvarkiai, kviečiami tautinės minties atstovai iš Lietuvos. Į skyriaus renginius gausiai susirenka bostoniškai lietuviai.

Tautos gerovės vardan pirmininkas kvietė narius užmegzti glaudesnius ryšius su Lietuvių tautininkų sąjunga. Jis taip pat pakvietė metinio susirinkimo dalyvius tylos ir susikaupimo minute pagerbti buvusį ilgametį ALTS pirmininką Dr. Leoną Kriaučeliūną, mirusį praėjusiais metais. Ši netektis – didelė spraga ALTS veikloje.

Kaip jau buvo pranešta spaudoje, į 25-ąją ALTS seimą atvyko Lietuvos tautininkų sąjungos pirmininkas A. Baležentis. Jis yra numatęs aplankyti keletą ALTS skyrių, tarp jų ir Bostoną.

Susirinkime perrinkta ta pati ALTS Bostono skyriaus valdyba: pirmininkas – Romualdas Veitas, vicepirmininkas – Ignas Vileniškis, sekretorė – Valentina Čepienė, išdininkė – Birutė Banaitienė, valdybos narys – Gintaras Čepas.

Kaip kiekvienais, taip ir šiais metais buvo skiriamos ALTS Bostono skyriaus aukos lietuviškai veiklai skatinti: \$500 – "Laisvės varpui", \$1000 – So. Bostono Lietuvių Piliečių klubui, \$500 – Baltijiečių banketui bei koncertams, \$100 – Bostono ramovėnams, \$500 – "Vilties" draugijai, \$100 – "Darbininko" redaktoriui Julijui Kelelui, \$200 – Mažosios Lietuvos fondui, \$500 – Lietuvių Tautininkų sąjungai, \$1500 – ALTS seimui, \$2000 – Lavořiškių mokyklos statybai Lietuvoje. Labai džiugu paminėti, kad tai gal vienintelė vietinė organizacija, kuri skiria tokias aukas lietuviškiems reikalams.

L. Izbickas

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai

Neseniai Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga minėjo savo veiklos 10-metį. Ta proga į "Dirvos" redakciją užsuko Klyvlende koncertavusio "Girių aidų" narys, buvęs partizanas Antanas Lukša. Jis paprašė perduoti į Lietuvą šį sveikiniimą. Tikriausia ir mūsų skaitytojus sudomins šie nuoširdūs žodžiai.

Mieli Lietuvos sūnūs ir dukros!

Dešimties metų laikotarpis mūsų organizacijoje buvo didelių darbų, ryžto, pasiaukojimo ir begalinės vilties metas, kurį apvainikavo Nepriklausomybės atstatymo paskelbimas. Politinių kalinių ir tremtinių įnašas į laisvės atgavimą yra pats didžiausias ir reikšmingiausias.

Brangieji, be Jūsų neįsivaizduoju laisvos Lietuvos ateities. Tai įrodėte, tai pa-

tvirtinote rugsėjo 22 d.* Dar daug darbų teks įveikti, Nepriklausomybę įtvirtinant. Svarbiausia – išrauti raudonąsias piktžoles iš visų mūsų gyvenimo sričių.

Sutelkime visus geros valios žmones bendram Lietuvos labui – vardan Teisingumo, šviesios vaikų ateities. Lėdai pajudėjo – neleiskime jiems sustoti. Sakau Jums šiuos žodžius su virpančia širdimi, neduok Dieve... nesuklupkime.

Jaunime, vyk iš savęs abejingumą, paklusk sąžinei. Tavo amžiaus priešas – komunizmas.

Pradedant naująją mūsų organizacijos dešimtmetį, linkiu Jums ir Jūsų šeimoms asmeninės laimės, sveikatos, neblėstančio ryžto. Laikykitės frontą.

Jūsų Antanas

1998 m. spalio 25 d.

LR Generalinis konsulas Niujorke ir JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė iškilmingame priėmime LR ambasadoje Vašingtone spalio 21 d.

J. Jasaičio nuotr.

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus – svečiuose pas Illinois valstijos gubernatorių Jim Edgar. (Nuotrauka gauta iš gubernatoriaus įstaigos)

LR Ambasados pranešimas Lietuvos Ministro Pirmininko vizitas į Jungtines Amerikos Valstijas

Lietuvos ambasada Vašingtone praneša, kad lapkričio 19-20 dienomis Jungtinėse Amerikos Valstijose lankysis Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Gediminas Vagnorius.

Planuojama, jog lapkričio 19 d. Vašingtone Ministras Pirmininkas G. Vagnorius susitiks su JAV viceprezidentu Al Gore. Susitikimo metu numatoma aptarti Lietuvos ir

JAV dvišalio ekonominio ir politinio bendradarbiavimo reikalus, Lietuvos narystės NATO klausimą. Į vizito programą taip pat įtraukti susitikimai su JAV Generaline Prokurore Janet Reno, JAV Valstybės sekretorės pavaduotoju Stuart Eizenstat. Ministro Pirmininko vizito metu bus pasirašytas Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimas dėl tarpusavio

pagalbos muitinių administravime.

Ministras Pirmininkas G. Vagnorius lapkričio 19 d. 9 val. ryto susitiks su žurnalistais Nacionaliniame Spaudos klube. Jis kalbės apie Lietuvos ekonomines reformas, svarbiausias užsienio politikos kryptis, santykius su kaimyninėmis valstybėmis.

*Informacijos
ir spaudos skyrius*

Fotomenininkas Algimantas Kezys

Čikagos apylinkėse gyvenantis fotomenininkas ir lietuvių kultūros darbuotojas Algimantas Kezys spalio 28 d. paminėjo savo 70-metį. Jis šią sukaktį sutiko Lietuvoje, kur tuo metu buvo surengtos jo foto darbų parodos. Tėvynėje jis surengė net 4 parodas. Spalio 2 d. pirmoji iš jų buvo atidaryta Šiauliuose. Kitos įvyko Vilniuje, Kaune, Panevėžyje. Ši – paskutinioji – prasidėjo A. Kezio gimimo jubiliejinės sukakties dieną.

Prieš išvažiuodamas į savo metinę, tradicinę kelionę Lietuvon, jis spėjo Čikagoje išspausdinti didžiulę knygą, kuri pavadinta "Būties fragmentai". Šis leidinys rugsėjo 25 d. buvo pristatytas amerikiečių visuomenei "Borders Book" knygyne, Orland Park, IL. Knygoje 158 didelio formato puslapiai. Juose matome ne tik menišką A. Kezio fotografijas, bet ir filosofinio pobūdžio svarstymus. Tą knygą galima įsigyti "Galerijoje" 4317 S. Wisconsin Ave., Stickney, IL 60402.

A. Kezys gimė 1928 m. Vištytyje, tačiau netrukus su tėvais išsikėlė į Kybartus, kur pradėjo lankyti pradžios mokyklą. Tačiau ją baigė Vilniuje. Prieš pasitraukiant į Vokietiją, jis jau mokėsi Vilniaus gimnazijos penktoje klasėje. Vidurinius mokslus baigė 1949 m. lietuvių pabėgėlių stovyklos gimnazijoje Vokietijoje.

1950 m. atvykęs į JAV, įstojo į jėzuitų vienuolyną. Baigęs visas studijas, 1961-aisiais buvo išventintas į kunigus. Jam daugiausia teko dirbti Čikagoje tarp lietuvių. Ilgą laiką vadovavo Čikagos Jaunimo centrui. Vėliau jis atsisakė dvasininko pareigų, tačiau nenutraukė ryšių su teologija.

Šiuo metu A. Kezys turi žymiai daugiau laiko foto menui bei kultūrinei veiklai negu anksčiau. Todėl jis daug fotografuoja, leidžia savo ir kitų knygas, dažnai rengia foto bei dailės parodas ir atlieka daug kitų kūrybinių darbų. Savo "Galerijoje" jis rengia ir kultūrinius suėjimus, kuriuos noriai lanko neseniai atvykę iš Lietuvos.

Tačiau jo svarbiausioji sritis – fotografija, kuri jam pelnė pripažinimą ir tarp amerikiečių. Jis sako, kad jokių specialių fotografijos studijų nelankė ir yra šimtaprocentinis savamokslis. Fotografijon jį pastūmėjo atsitiktinės aplinkybės. Dar būdamas teologijos studentu, jis turėjo atlikti vasaros praktiką su stovyklaujančiais moksleiviais. Reikėjo sugalvoti, kuo tuos moksleivius sudominti. Buvo nuspręsta išmokyti juos fotografuoti. Draugui padėdant, pavyko įsigyti foto įrengimų ir medžiagų. Su stovyklautojais išsirengė tamsų kambarėlį – laboratoriją. Čia ir prasidėjo darbas. Jis sako,

kad pačiam reikėjo daug ką išmokyti, kad galėtų vaikus pamokyti. Tas mokymasis tęsiasi iki šios dienos.

Šiandien daug mūsų tautiečių stebisi A. Kezio darbštumu ir sugebėjimais. Be jo šiandien Čikagoje bei kitose vietovėse daug ko neturėtume. Ypatingai pasigestume foto ir meno knygų, kurias jis nuolatos leidžia. Kartais galvoji: iš kur jis ima stiprybės ir entuziazmo šioms visiems užmojams. Reikia palinkėti sukaktuvininkui daug kūrybinės energijos ir ateityje.

Edvardas Šulaitis

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS PRANEŠIMAS

1998-ųjų metų 42-oji draugijos premija už kultūrinę veiklą paskirta poetui B. Aliui Auginui. Ji bus įteikta Lietuviai namuose lapkričio 22 d., sekmadienį 1:30 v.p.p. per draugijos metinius pietus. Norinčius dalyvauti šiose iškilmėse prašome kreiptis į Dainių Degesį tel. (440) 423-0830.

Ohio Lietuvių gydytojų draugijos vardu:

*pirm. Dainius Degesys
vicepirm. Juozas Šonta
ižd. Vytautas Maurutis
sekr. Vitoldas Gruzdis
v-bos narys Algis Skrinška*

NAUJAS "PASAULIO LIETUVIO" REDAKTORIUS

Naujuoju "Pasaulio lietuvių" redaktoriumi nuo 1998 lapkričio 16 d. bus Arvydas Reneckis. Daugiau žinių apie naują redaktorių atsiųsime vėliau. Taip pat pranešame, kad "Pasaulio lietuvių" redakcija turi naują elektroninio pašto (E-mail) adresą: Plietuvis@aol.com

Per e-mail galite siųsti ži-

notes, straipsnius ir laiškus redakcijai. Jos adresas, telefonas ir faksas yra: PASAULIO LIETUVIS - THE WORLD LITHUANIAN 14911 127th Street, Lemont IL 60439-7417. Tel.: 630-257-8714, faksas: 630-257-9010.

Vytautas Kamantas

PLB valdybos pirmininkas

LIETUVIŠKŲ RADIOJŲ VALANDĖLIŲ KONKURSAS

Šių metų JAV LB Kultūros tarybos radijo valandėlių vertinimo komisija vadovavosi kriterijais, nustatytais ankstesniajame posėdyje:

1. Laidų turinys
 - a) žinios apie Lietuvą;
 - b) žinios apie išeiviją;
 - c) kūrybinė laidų dalis.
2. Laidų perdavimas
 - a) kalbos kultūra;
 - b) pranešėjų balsai;
 - c) laidų techninis apipavidalinimas.

Lapkričio 2 d. įvykusia-

me posėdyje nutarta 1998 m. JAV LB Kultūros tarybos premiją – \$1000 už geriausiai vedamą JAV lietuvių radijo laidą paskirti "Margučiai II".

Dėkojame radijo laidų vedėjams, atsiuntusiems savo pavyzdinių radijo laidų kopijas. Mūsų žiniomis, šiuo metu JAV aktyviai veikia 14 radijo valandėlių. 9 iš jų dalyvavo konkurse.

*Leonas Narbutis
Vertinimo komisijos
pirmininkas*

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KULTŪROS TARYBA

skelbia

1998 METŲ PREMIJŲ LAUREATUS

Meno – **Eleonora Marčiulionienė**
Muzikos – **Manigirdas Motekaitis**
Žurnalistikos – **Antanas Dundzila**
Radijo – „**Margutis II**“ Čikagoje
Švietimo – **Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla L.A. 50 sėkmingai veiklai atžymėti**

Premijas skyrė LIETUVIŲ FONDAS

Premijų įteikimo BANKETAS

Įvyks šeštadienį, lapkričio 28 d. 6:30 v.v. Lietuviai namuose, 877 East 185 st. Cleveland

Programą atliks premijų laureatai pianistas **Manigirdas Motekaitis** ir žurnalistas **Antanas Dundzila**

Veiks baras, gros šokių muzika

Stalai – po 10 ar 8 vietų. Bilietus (\$25, studentams – \$15) galima įsigyti pas V. Šilėną (216) 531-8207 arba po mišių DM parapiljos kavinėje

Cleveland LB apylinkės valdyba kviečia lietuvius ir iš kitų apylinkių dalyvauti mūsų visų šventėje

Fotomenininkas Algimantas Kezys (kairėje) ir žurnalistas Edvardas Šulaitis. Abu jie šiemet, spalio mėnesį atšventė savo jubiliejinus – 70-uosius gimtadienius.

J. Taoras prie savo surengtos parodos SLA 66-ajame seime St. Petersburg, FL. J. Jasaičio nuotr.

MOKYTOJO KELIU

(Pabaiga. Pradžia – 43 nr.)

Jaučiama įtampa. Gimnazijos kieme palaidojamas sovietų kareivis, nušautas pasienyje.

Jau vėlu. Nejaukus beldimas į buto duris. Atidarau: aštuntos klasės mokinys. "Mokytojau, – sako jis tyliai, – šiąnakt bus areštuojami žmonės.

– Iš kur žinios? – paklausiu.

– Iš milicijos, – ir jis išeina.

Gulti neinu. Atsisėdu prie lango ir žiūriu – ką pamatęs, tuojau spruksiu pro virtuvės duris.

Pradeda švisti. Ir vis nieko. Pasidaro kiek ramiu ir nueinu pailsėti. Tik kai atsikeliu, sužinau: visą naktį žmonės buvo plėšiami iš namų, vežami į geležinkelio stotį ir grūdami į prekinis vagonus.

Einu į gimnaziją. Esu egzaminų komisijoje. Ir kokia sukrečianti ir gūdi nuotaika: trys gimnazijos mokytojai ir vienas raštinės tarnautojas išvežti. Ne visi ir mokiniai atėję į egzaminus – ir jie su tėvais išplėsti iš namų.

Kiek aprimus, susitariau keliese: eisim į geležinkelio stotį ir nunešime išvežamiesiems kiek maisto ir gėrimo. Nueiname. Sargybiniai nieko neprileidžia nė iš tolo. Girdėti, kaip vagonuose verkia vaikai ir šaukia "Vandenio!" Būrys moterų, atėjusių su ryšulėliais maisto, stovi ir rauda:

– Gyvi palaidoti.

Pagaliau prileidžia mus prie vagonų ir praveria – prastumia duris, kad paduotume atneštą maistą. Prieš mane – kūno kultūros mokytojas Stasys Šimoliūnas. Suprakaitavęs, iki juosmens išsirengęs, ant kaklo rankšluostis.

– Kokios žinios? – paklausia jis.

– Geros, – sakau, galvodamas, kad tuojau pat gali prasidėti karas ir kaip nors jie išsigelbės. Deja, Šimoliūnas, sako, miręs Sibire badu.

– Mane jie laiko kaip vel-

nią, – sako istorijos mokytoja Liuda Žvirlytė, žiūrėdama, kaip kareivis atneštą jai maisto ryšulėlį drasko ir tikrina.

... Pagaliau karas. Patys pirmieji vokiečių artilerijos sviediniai krenta ant Tauragės. Miestas dega. Ir aš galvoju, kad tikėtis, jog liksi gyvas, – nerimta. Viskas sudegė, ką turėjom. Atrodė, sudegė ir dalis sielos – knygos, fotografijų albumai, paveikslai...

Gyventi Tauragėje pasidaro labai sunku – prašomės perkelti į Vilkaviškio gimnaziją. Ir po šešerių mokslo metų paliekame šį Žemaitijos miestą. Tačiau jame lieka daug nepraeinančių ir labai gražių prisiminimų.

Neišnyksta nei iš akių, nei iš sielos ir kai kurie mokiniai. Juos vis matau. Be jau minėtos Aldonos Čepaitės, matau Selmą Dūmašiūtę. Ji viską – kiekvieną žodį, pasakytą klasėje, prisimindavo. O dabar ją randu Lietuvoje – kalbininkę. Apie šimtas trečiojo Lietuvių kalbos gramatikos tomo paragrafų (sintaksės) jos parašyta. Tauragės gimnazijos koridoriais vaikščiojo ir Elena Valiutė-Tumienė – "Karalių ir šventųjų" poezijos knygos autorė ir lyginamosios literatūros profesorė viename Kalifornijos universitete.

Pagaliau poetas, Sibiro tremtinys Paulius Drevinis, kelių eilėraščių knygų autorius, rašęs daugiausia savo tėviškės gamtos motyvais:

*Ant to aukšto kalno
pušys pasiklydę,*

*Ant to aukšto kalno
baltos paukštės skrenda.*

*Ant to aukšto kalno
diemedėlis žydi,*

*Diemedėlis žydi,
perlo rąsas krenta.*

Prisimenu ir matau trečios klasės Grimalytę. Ėjome sintaksę. Stovi ji iššaukta atskatinėti. Išsigandusi ir susijaudinusi glamžo savo uniforminę prijuostelę ir tyli. Man visada atrodė ir dabar atrodo, kad aš kažko nepada-

Vacys Kavaliūnas

riau, ką turėjau padaryti – paprašyti sėstis, pasiruošti ir kitą dieną atsakinėti. Nežinau.

Vilkaviškis. 1942-1943 mokslo metai. Koks pasisekimas "karjeros" laiptais – niekieno nei klausas, nei ką, paskiriamas inspektoriumi. O buvęs ir atleistas inspektorius maldaute maldauja: "Kolega, nesutikite". Nenoriu tų pareigų, labai nenoriu, tačiau ką da-ryti?

Bet tai dar nieko – inspektorius tai inspektorius. Pasibaigus mokslo metams, nueinu į raštinę ir žiūriu: ant stalo Švietimo valdybos raštas. O jame: direktorius atleidžiamas ir savo pareigas turįs perduoti man.

Išsigąstu. Nieko nelaukęs sėdu ant dviračio ir į kaimą – žmonos tėviškėn. Deja, ir gimnazijos sargas turėjo dviratį. Netrukus atvažiuoja jis su direktoriaus raštu, kad aš jau turiu perimti direktoriaus pareigas. Kad ir kaip nenorėjau, tų pareigų neišvengiau. Tačiau tai nesutrukdė kalbų, kad aš direktorių įskundžiau vokiečiam, norėdamas įsitaisyti jo "soste".

Tikrumoje direktorius buvo vokiečiams įskustas. Įskundė jį vokiečių kalbos mokytoja Ema Majutė. Tuo neabejojome: skunde buvo nurodyta ir tai, kas mokytojų kambary buvo kalbama, pavyzdžiui, kad viena mokytoja pasakė: "Vokietis po pietų – kvailas", ar kad pradėjus vokiečiams nesisekti Rytų fronte, lotynų kalbos ir matematikos mokytojai vienas į kitą žiūri ir šypsosi.

Buvo tenai toks vokietis nakis, pavarde Hinze, kažkokios vokiečių mokyklos (matyt, repatriantų) inspektorius ar mokytojas. Užeidavo jis ir pas Majutę, kuri jam viską atraportuodavo. Šovė jam į galvą mintis suorganizuoti pažangių ir grynakraujų mokinių mokyklą. Ir kartą žiūriu – ruda uniforma slenka

pro gimnazijos mokytojų kambario langus. Ateina ir prašo pakviesti septintos klasės geriausią mokinę. O aš toje jau dvejus metus dėstęs, žinau, kaip kuri mokosi. Ir sargui sakau:

– Pakviesk į mokytojų kambarį Buragaitę.

Ir Buragaitė ateina. Vokietis pažiūri – netinka. Pakviečiame antrą geriausią – Mickevičiūtę, bet ir ji netinka. Pagaliau ateina Dovydaytė. Gerai. Ir Hinzė ją užsirašo. Ji mat – blondinė, o dvi pirmosios – juodaplaukės.

Turėjau ir daugiau su juo bėdų. Pasiskolina iš gimnazijos keliolika suolų savo mokyklai. Tik trumpam laikui. Sako, tuojau gausias iš Rygos naujų suolų ir mums grąžinsias. Tačiau laikas bėga, o suolų kaip nėra, taip nėra – negrąžina. Ateina jis į gimnaziją ir kalbamės. Vertėja – vokiečių kalbos mokytoja Majutė.

– Prašau gražinti suolus, – sakau, – jie mums reikalingi.

– Pašalinkite iš mokyklos negabius mokinius, ir suolų užteks, – sako, Hinze.

– Jūs, – sakau, – iš savo mokyklos pašalinkite negabius mokinius, ir suolų jums visai nereikės.

Gal ir gerai, kad Majutė šio mano sakinio Hinzė neišvertė. Galbūt vokietis būtų iš pykčio pasiutęs.

Pagaliau baigiasi mokslo metai ir mes – visa šeima – išvykstame į kaimą – žmonos tėviškėn, nes mieste darosi nesaugu: rusų lėktuvai vis dažniau ir dažniau pasirodo. Tačiau į gimnaziją kiekvieną dieną atvažiuoju. Vis atsiranda reikalų: tai kokiame mokiniui pažymėjimą išduoti, tai mokytojui – jo tarnybos bylą.

Einu vieną rytą į gimnaziją, o iš kitos gatvės pusės šūktelia:

– Direktoriau, pasisaugokite: vokiečiai vyrus gauda apkasams kasti.

Netrukus iš gimnazijos einu į savo butą ir matau: turgaus aikštėje gerokas būrys vyrų. Vieni nacių uniformomis, kiti – civiliais rūbais. Įeinu į butą ir duris užrakinu. Jei ir ateis, galvoju, pabels, neatidarysiu, ir jie nueis. Bet kur tau! Netrukus baisus beldimas, o paskui vokiečiai tikritasi į vidų pro langus, pro duris? Ir įsiutę vis: "Arbeiten, arbeiten" – Dirbti, dirbti...

Buvo tenai pas kambario nuomininką atbėgęs vienas vyras ir miegojo. Vokiečiai nukreipė savo dėmesį į jį. Ištempė iš lovos ir "Arbeiten, arbeiten..." Aš tuo tarpu į virtuvę, iš virtuvės į kiemą, o paskui pas kaimyną ir pasislėpiau patvory už serbentų

krūmo. Guliu, o kaimyno šuo loja. Ir galvoju: jei šuo loja, žiūrėdamas į tą krūmą, baigta. Vokiečiai ateis, suras ir sušaudys.

Bet vokiečiai eina ir praeina, o aš išlendu ir galvoju, ką daryti? Drožčiau į kaimą, bet negaliu – bute palikau brolio ir vieno artimo draugo įduotus dokumentus – gal kaip nors gausiu vokiečių įstaigose kokį leidimą pereiti sieną į Vokietiją.

Einu į gimnaziją. Tenai visas patalpas užėmęs majoras Gerullis (Karaliaučiaus universiteto profesorius, li-tuanistas) savo daliniui, nors niekad nė vieno kareivio nemačiau. Sutinku Gerullį gimnazijos kieme, pasakoju, žinoma, kiek padailindamas ir prašau, gal jis galėtų su manim nueiti ir pakalbėtų su partiečiais.

– Einam, – sako jis. Ir nusiveda į vieną klasę. O joje – staliukas, ant jo – rašomoji mašinėlė ir vokietis leitenantas. Gerullis jam padiktuoja, kad aš turįs būti gimnazijoje ir vokiečių daliniams perduoti patalpas, o vėliau, jiems išvykstant, jas vėl perimti. Su tuo raštu einu į savo butą. Jame randu tik vieną uniformuotą nacį. Paduodu jam Gerullio parašytą raštą. Jis perskaito ir sako: "Ich sollte sie niederschliessen" – "Aš turėčiau jus sušaudyti".

Frontas artėja. Vilkauskis dega. O tenai gimnazija, kurioje taip pat buvau radęs puikių mokinių: Plečkaitytę, kurios pirmąjį namie parašytą darbą perskaitęs pagalvojau: "Ne jos". Jis ne tikrai buvo geriausias, bet savo filosofine mintimi su klase nepalyginamas. Menu Albiną Baranauską – labai gabų, labai plačiai apsiskaičiusį mokinių – rašytoją ir poetą.

Ir tenai, Vilkauskį, nepadariau tai, ką turėjau padaryti. Buvo tokia mano pedagoginė filosofija. Jei mokinsys kuo nors nusikalto, sakydavau: "Nusikaltai ir save nuskriaudei. Tad dabar turi sau ką nors gero padaryti." Ir nusikalto, stipriai nusikalto vienas 7 kl. mokinsys. Ir aš jam sakau: "Išmok atmintinai "Anykščių šilelį" – pirmąją dalį". O joje per 200 eilučių. Žinoma, nemaniau, kad jis tai galės padaryti. O jis tai padarė: išmoko ir kitą dieną be jokios klaidos atmintinai pasakė. Pasidžiaugiau, pagyriau – ir tiek. Bet nepadariau to, ką turėjau padaryti – parašyti penketuką plius (A plius). Ir šiandien gailiuosi to nepadaręs. O tas mokinsys – čekagiečiam gerai žinomas Jonas Jasaitis.

(Nukelta į 8 p.)

"Girių aidas" parodėlė apie Lietuvos pasipriešinimą okupantams pokario metais.

G. Juškėno nuotr.

MOKYTOJO KELIU

(Atkelta iš 7 p.)

Rugpjūčio pradžioje raudonieji žmogžudžiai jau Vilkaviškyje. Visas miestas liepsnoja ir skęsta dūmuose. Reikia bėgti. Ir bėgame. O kaip tada norėjosi drauge paimti ir visą gimnaziją ir su ja bėgti ir bėgti. Deja, Tumo – Vaižganto gimnazijoje buvo tik viena mokinė vilkaviškietė.

Bebėgant du vaizdai stovi akyse: jauna vokiečių moteris, stovinti prie kelio ir iš siaubo nesustojančiai kalnanti dantimis. O kitas vaizdas Eutine, gražiam Schlesswig-Holstein miestelyje. Britams artėjant, atidaromos vienos nedidelės krautuvėlės durys ir tuojau ji pilna vokiečių. Įeinu ir aš. Vokiečiai – vyrai ir moterys – tarsi melsdami dangaus palaimos, iškėlę į viršų rankas, gauda nuo lėtinų mėtomas prekes. Ir po keliolikos minučių krautuvė – kaip iššluota. Teliko tik viena knyga – "Unvergesenes Afrika" – "Neužmirštamoji Afrika". Ją pasiimu ir išeinu.

Eutinas netoli Lubeck. Į Lubeck'ą karui pasibaigus ir persikeliame. Čia suorganizuojama Lietuvių tremtinių gimnazija. Joje vieną pusmetį dirbu ir aš. Savo auklėjamojoje – aštuntoje – klasėje turiu ir

du iš kultūrinį lietuvių gyvenimą įėjusius mokinius: kompozitorių Joną Švedą ir rašytoją-dramaturgą Kostą Ostauską.

Pirmajam mokslo metų pusmečiui artėjant prie pabaigos, vykstu iš Lubeck'o į Fischbeck – kitą gana didelę lietuvių pabėgėlių stovyklą ir čia įsteigiamą gimnaziją, kuri 1946 metų pavasarį su visa stovykla perkeliama į Spackenberga. Jai ir tenka man vadovauti trejus mokslo metus – nuo 1946 ligi 1949 – ligi kelionės per Atlantą.

Gimnazija veikė autonomiškai. Tačiau stovyklos vadovybė didelės meilės jai neparodė. Čia persikėlus, jai buvo duotos pačios blogiausios ir visiškai mokyklai netinkamos patalpos. Atvyksta į stovyklą UNRRA pareigūnė ir prašo parodyti gimnaziją. Parodau ir pasiskundžiu:

– Patalpos, sakau, mokyklai netinkamos.

– O kur norėtumėte? – klausia ji.

Parodau jai mūrinių dviejų aukštų namą, kuriame įsitaisę administracijos pareigūnai ir jų bičiuliai.

– Čia, – sakau.

Netrukus šios britės iša-

kymu tos patalpos užleidžiamos gimnazijai ir pradžios mokyklai. Tai stovyklos administracijos meilės gimnazijai nepadidino.

Turėta ir daugiau, kad ir kiek mažesniu būdėlių. Stovyklos gydytojui ateina mintis nukirpti visiškai trumpai visiems mokiniams plaukus. Atsiunčia jis į gimnaziją su šiuo įsakymu gailestingąją seserį. Iš klausau jos gydytojo perduodamą įsakymą ir sakau:

– Gimnazija neturi kirpėjų-specialistų. – Ir ji išeina.

Artėja Vasario 16-osios minėjimas, kuris būdavo ir savo turiniu, ir savo forma – tikrai puikus. Ir atvyksta pas mane stovyklos pareigūnas ir sako: – Mokiniams padarysime atskirą minėjimą. Su publika, matote, nepatogu. Bus svečių.

– O mokytojai ar galės ateiti? – paklausiu kiek ironiškai. Jis nieko nesako ir išeina.

Mokiniai Vasario 16-osios minėjime dalyvauja. Tačiau jiems suolai sustatyti salės pakraštyje ir veidu ne į sceną, o į publiką. Po minėjimo atvyksta į stovyklą vėl ta

pati anglė, kurios įsakymu buvo duotos mokyklai tinkamos patalpos, ir sako norinti pamatyti tuos mokinius, kurie minėjimo metu taip pavyzdingai laikėsi.

Stovyklos administracija praneša: atleisti šeši gimnazijos mokytojai. Žinoma, jie gali dirbti ir toliau, tačiau be atlyginimo.

– Eisiu, – sakau, – pakalbėti su britais.

– Neik, nieko nebus. Mes jau kalbėjome.

Tačiau aš, pasikvietęs anglų kalbos mokytoją einu. Britų kapitonas, užsidėjęs vieną koją ant kėdės, išklauso mano argumentus ir sako atleisiantis ne šešis, o tik tris mokytojus.

Bėga laikas. O kelias į gimtąją žemę neatsiskleidžia. Ir vėl su liudėsio ir giliu skausmu tenka palikti Tumo-Vaižganto gimnaziją ir jos mokinius. O jų buvo 264: 121 mergaitė ir 143 berniukai. O tarp jų – romano "Sudiev, aš išeinu" autorė Birutė Kemežaitė, poetas Česlovas Obcarskas. Buvo ir trys kunigai. Tai anaipol nereikia, kad gimnazijos direktorius savo religiniu nusiteikimu ar kuriomis nors dorybėmis juos

tuo keliu pastūmėjo. Pagaliau, pagal kolegos Apolinaro Bagdono prieš dvejus metus čia skaitytas ir komentuotas Bernackio pranašystes, pragarė yra tiek kunigų, kad žmogus negali nei praeiti.

Ir pagaliau paskutinis mano mažosios odisejos momentas – kelionė į šią pusę Atlanto. Pasigirsta dvasinė jūros sonata. O joje – pasikartojantis ir grimziantis ligi būties gelmių praradimo motyvas. Pajuntame: kažko egzistenciškai svarbaus nustojame... Tėviškės namų, mistiškai savo pamatais suaugusių su žeme, jų dvasios, su kuria esi visa savo siela giliai susijęs... Tolumoje išnykstancijų vaikystės ir jaunystės kelio pėdsakų...

Vienintelė prošvaistė – didžiulė biblioteka, universitetas, kurį lankau, atleistas iš darbo. O svarbiausia – lituanistinė mokykla ir Pedagoginiai lituanistikos kursai, kuriuos įsteigiamą drauge su mokytoju Juozu Žilioniu ir kuriems visą laiką vadovauju.

Ir tai – darbas su mokiniais nuo Tauragės ligi Cleveland'o – įprasmino mano gyvenimo kelią, spindintį giedra atsiminimų šviesa.

Paminėjome Kazio Karužos jubiliejinį gimtadienį

Neseniai Los Angeles lietuviai paminėjo šaulių vado ir kultūros veikėjo Kazio Karužos jubiliejinį – 90-ąjį gimtadienį. Kazys Karuža emigracijoje parengė ir išleido knygą apie savo anksti mirusį brolių – poetą Petrą Karužą. Jis parašė vertingų prisiminimų apie gimtinę, jos žmones bei jų likimus ("Laikas ir įvykiai", 1992), o taip pat kelionių po Europą ir Ameriką išpūdžius. Iki šiol jis aktyviai bendradarbiauja išėivijos spaudoje, šaulių organizacijos veikloje.

1990-1998 m. Vilkaviškio krašto muziejui K. Karuža padovanojo daugiau kaip 2 tūkst. muziejinių vertybių – dokumentų, fotomedžiagos, enciklopedinių ir kitų vertingų leidinių. Muziejaus pasididžiavimas – ypač reta ir ver-

tinga Nepriklausomoje Lietuvoje (iki II Pasaulinio karo) išleistų pašto ženklų kolekcija. Muziejui ir centrinei bibliotekai jis persiuntė išėivijos

rašytojo Jurgio Gliados kūrinis ir asmeninę biblioteką. Remia muziejų materialiai.

(Atsiuntė Alė Rūta)

ATMINIMO ŽODIS VINCUI DOVYDAIČIUI

(1915-1996)

Žmonės praeina – kaip žydinti gėlė, kaip metų laikai, tekanti upė... Ir mes praeisime, įsiliesime į praeitį, į Amžinybę.

Rodos, tik buvo su mumis – dirbo, rūpinosi, kūrė, padėjo kitiems, su šypsena pasitikdavo... O jau dveji metai, kaip nebėra.

Vincas Dovydaitis. Žmogus gerąja to žodžio prasme. Po mirties, atrodo, nebe taip svarbu, kur gyvena ir kokius darbus nuveikė, ką sukūręs paliko. Gal dar svarbiau, kaip jis tą darė, kaip gyveno ir nusipelnė garbingo žmogaus

vardą.

Atminimuose toks buvo Vincas: gyveno daugiau ne sau, o kitiems. Užimtas įvairiais darbais, turėjo ir svajonę – siekti kažko svarbesnio, nei duona, kažko gražesnio, nei patogūs namai. Kažko išliekančio. Vinco svajonė – teatras, vaidyba, žodis. Lietuviš-

kas žodis. Visą gyvenimą taip jis išgyveno: sunkiai dirbdamas dėl duonos sau ir šeimai, dažnai ir kitiems pridėdamas, ir vis sekdamas savo svajonę – lyg šviesią žvaigždę... Ar ją pasiekė? Sunku pasakyti. Bet užkrėtė ir kitus tokia pat svajone, parodė ir kitiems tą šviesią žvaigždę aukštybėse. – Kaip? Kokiu būdu? – Kantrybe, draugiškumu, kitų atlaidžiu supratimu ir paskatinimu.

Nemačiau Vinco pykstančio, nusivylusio, kai jis dirbo su dramos sambūriais. Mačiau tik jo rūpestį ir pastangas – kai jis rinko lietuviškus veikalus, skelbė konkursus. Ir negirdėjau iš jo paniekinančių ar atstumiančių kalbų apie kitus – vertintojus ar jų išrinktus ir neiš-

rinktus dalykus. Nepyko jis ir dėl nepasisekimų.

Netroško Vincas sau garbės. Bet kaip draugiškai, kokiais dėkingais žodžiais jis pasitikdavo spaudoj kritikų rašinius. Iš jo negirdėjau, kad ten buvę per mažai ar negerai parašyta apie jo vadovaujamo "Dramos sambūrio" pastatymus. Jo padėka visada buvo mandagi ir nuoširdi.

Atsimenu Vincą Dovydaitį, sėdintį prie pietų stalo Parapijos rūsy, pietų – jo paties ruošų, užsakytų po sambūrių vaidinimo – aktoriams ir keliems spaudos žmonėms. Neužmiršiu jo tada virpančių rankų ir nenykstančios šypsenos veide, nors kentėjo jis jau paskutines

(Nukelta į 10 p.)

Los Angeles lietuvių "Dramos sambūrio" ilgamečiai vadovai ir aktoriai: Ema Dovydaitienė ir Vincas Dovydaitis

VILNIUJE GIRDĖTOS KALBOS

Vytautas J. Šliūpas

Lietuvoje su žmona lankiausi visą liepos mėnesį. Dabar, po dviejų mėnesių pertraukos dėl Aukščiuose steigiamo parodomąjo ūkio reikalų teko vienam grįžti į Lietuvą. Tik ką atskridęs, šeštadienį vaikščiojau Vilniuje. Susitikau keletą miestiečių, kurie užkalbinti nesivaržė pareikšti nuomonę įvairiais kasdieniniais klausimais. Štai pora gana būdingų pasikalbėjimų.

— x —

Belaukdamas privačioje įstaigoje, užkalbinau sekretorę:

Kaip jaučiatės Lietuvoje, kai Rusijoje staiga kilo ekonominė krizė?

Nekaip. Mums smarkiai atsiliopė. Nesvarbu, ką Vagnorius aiškina. Jis turi žmones raminti. Bet mes labai pajutome tą ekonomikos sukrėtimą. Pažiūrėkite tik į Gariūnų turgų: pusė automobilių pirkėjų iš tenai dingo. Rusai nebeperka, tai ir mūsiškiai nebeturi uždarbio. Daug, labai daug mūsų žmonių dirbo "šešėlinėje ekonomikoje": namuose gamino ir Rusijoje pardavinėjo. Dabar Rusijos rinka staiga žlugo. Na ir kas beliko mūsų žmonėms daryti? Valgyti reikia, o pinigų nebėr.

Sužinojusi, kad aš iš Amerikos, panorą papalikuoti. Sako: "Mes, visa šeima, balsavome už Adamkų, nes nenorėjome Paulausko, o dabar pradėjome lyg ir dvejoji..."

Bet ponía, pagal apklausos duomenis, Adamkaus populiarumas juk padidėjęs?

Nekalbu apie populiarumą. Adamkumi pasitikime, jis sąžiningas, tik tai nori jis viską daryti "demokratiškai". Padėtis kasdien blogėja, kraš-

tui reikia tvirtą gaspadoriaus, ne "demokratijos".

Gal, ponía, duotum konkrečių pavyzdžių?

Pažiūrėkit, kas dedasi mūsų valdžioje! Vieni prieš kitus intrigas rezga, o dėl to tik mes kenčiame. Ministrai barasi, neklauso Ministro Pirmininko, viceministrai daro priešingai, negu jiems liepia ministrai, ir taip visa virtinė žemyn. Valdžininkai juo toliau, juo labiau išūlesni: lauzo įstatymus, savanaudžiauja, nieko nesibijo. Čia tai Adamkaus pareiga būtų juos sudrausminti.

O kokia jūsų šeimos ekonominė būklė?

Baisus klausimas! Šioje įstaigoje dirbu kaip antraeilininkė. Aš nesenai baigiau mediciną, esu ginekologė, bet iš 400 litų mėnesinės algos nepragyvenu. Reikia antrą tiek uždirbti, kad galą su galu suvesčiau. Gerai, kad dar turiu du darbus, o yra daug tokių, kurie nė vieno neranda.

Mes, kaip jau sakiau, nesenai baigėme mediciną. Buvome vienuolika kursiokų. Per dvejus metus Lietuvoje likome tik tai penki. Kiti šeši jau išbėgo gyventi į užsienį.

O ar jie, užsidirbę pinigų, po kelių metų grįš Lietuvon?

Kur tau, tikrai nebegrįš! Du gyvena Amerikoje, du Olandijoje, po vieną Švedijoje ir Norvegijoje. Jie užsidirba padoriam gyvenimui. Išsivežė tenai ir šeimas. Tai ko jiems čia grįžti? Atvažiuoja tik paatostogauti ir pasigirti. Baisiausia, kad iš Lietuvos bėga patys išmintingiausieji, patys gabiausieji. Čia pasilieka "vidutiniai" arba nešvarūs elementas. Jau dabar tą pajutome Lietuvoje. O kas bus dar po keletos metų? Į tarnybas ir į valdžią sulenda

tokie, kurių tikslas – tik pasipinigauti. Jau seniai matome kaip valdininkai nebesiskaito su žmonėmis, kad ir su profesionalais. O krašto vadybė nenori arba nepajėgia jų sudrausminti.

— x —

Važiuodamas troleibusu, užkalbinau žemaitį – viduriinės mokyklos mokytoją:

Ar nėra baimės, kad rusai gali vėl įvesti kariuomenę į Lietuvą?

Ne tiek kariuomenės bijome, kiek jų bombų. Kariuomenės įvedimui reikia laiko, reikia susimobilizuoti, o raketos paleisti galima per kelias minutes. Ir jeigu taip atsitiks, tai nei Vakarai, nei NATO mūsų nebeišgelbės. Bus jau "post factum".

Bet juk Rusijos ekonomika dabar per silpna, kad vestų karą? Kariuomenė demoralizuota...

Čia ir yra baisumas. Tradiciškai, kai valstybė ima žlugti ekonomiškai, valdžia metasi į karines avantiūras. Taip sumobilizuojami žmonės, taip nukreipiamas jų dėmesys nuo to, kad pilvai tušti. Įvairios "revoliucijos" Rusijoje vis vykdavo žiemos metu. Pažiūrėkite į istoriją. Tikroji Rusija – tai tik žemės aplink Maskvą, o visi kiti 95% teritorijos yra okupuoti kraštai. Rusai visada galvojo, kad jie, kaip ir žydai, yra užgimę kitus valdyti ir išnaudoti. Ar tamsta manai, kad tas jų galvojimas, tas iškalbėtas noras kolonizuoti taip greitai išnyko? Ne, duok tik jiems vadą, kuris duos įsakymą, ir rusai žygiuos. Rusas mirs už savo "matušką Rasią!"

Ar ne per daug pesimistiškai kalbate? Ar tikrai tiek daug baimės Lietuvoje?

Ką čia kalbėti apie baimę. Mums reikia, patinka ar ne, po Rusijos meškos šešėliu gyventi, tai apsipratome. Bandomė negalvoti, bandomė su "vodka" protą atbukinti.

ti. Galbūt dėl to tiek daug pas mus yra to negatyvizmo, tiek daug gobšumo, savizudybių, tiek daug noro šiandien pasipelninti, tiek daug pavydo,

tiek noro kitą įskaudinti...

— x —

Tokios ir panašios kalbas girdėjau Vilniuje. (Užrašyta 1998 m. rugsėjo 26 d.)

"Girių aidas" Baltimorėje

Aš nebeprisimenu, kad apie kokią kitą koncertą ar muzikų grupę būtų tiek daug laikraščiuose prirašyta. Tad čia nepasakosiu atlikėjų biografijų, nekalbėsiu apie jų kančias miškuose ar tremtyje. Išklause šį koncertą, noriu pasidalinti savo mintimis, nes jų išgyventas skausmas sunkiai telpa krūtinėje. Jiems dainuojant, persikeliu į slėptuves su šlapiomis sienomis, varvančiomis lubomis nuo lauke tirpstančio sniego. Kampe – mažytė žibalinė lemputė ar žvakelė ir keletas vyrų, susėdusių ant iš rastų padarytų gultų, patylomis dainuoja ilgesio pilnas dainas. Ilgesys savo motinų, tėvų, brolių, seserų, sužadėtuinių, žmonių ir vaikų. Pasiryžimas laimėti laisvę Lietuvai, kad ir už didžiausią auką –

savo gyvybę – jų mintyse. Tūkstančiai sumokėjo tą kainą. Daugelis išduoti savo buvusių draugų, kurie išdavystė bandė gelbėti save.

Kokią dainą ar baladę beįimtum, visos pilnos skausmo, laisvės troškimo. Vienos jų – pačių partizanų sukurtos. Nežinomi autoriai. Kitų žodžiai parašyti poetų, gyvenančių Vakaruose. O muzika – daugiausia Antano Paulavičiaus, tremtinio, šio ansamblio meno vadovo.

Eilėraštis, skirtas Adolfo Ramanausko-Vanago prisiminimui yra man skaudžiausias. Mes su juo lankėme gimnaziją Lazdijuose. Jis buvo viena klase vyresnis. Jam mokantis aštuntoj, o man septintoj klasėj, abu gyvenome pas tą pačią šeimninę.

(Nukelta į 10 psl.)

Antanas Paulavičius

Aš su jumis esu

1957 m. lapkričio 29 d. po žiauriausių kankinimų buvo sušaudytas paskutinis Lietuvos partizanų vadas A. Ramanauskas-Vanagas, palikęs mažą dukrelelę Aukse ir žmoną Birutę, su kuria susipažino mokytojų seminarijoje.

*Aš nemiriau, manęs jie nesusaudė –
Aš su jumis, brangieji, tebesu.
Jie mane piaustė, spardė, spiaudė, –
Neįveikė – aš gyvas po kankinimų baisių.*

*Jie mirtinai manęs nenukankino, neišnarstė –
Aš – gyvas tarp gyvųjų gyvenu.
Aš iš kapų be kauburėlių, iš tos duobės be karsto,
Iš tų sušaudytų dainų, bet nenušautas ateinu.*

*Pastatė kameroj šaltoj mane prie sienos,
Kad nematyčiau budelių, užrišo man akis,
Pro miglą aš mačiau, atpažinau kiekvieną:
Tai Sniečkuš, Suslovas, Dušanskis duobkasys.*

*Kai išgirdau komandą rusišką: o g o n j!
Ne aš, o jie nugrimzdo nežinion klaikion...
Ne aš sušaudytas buvau žvarbioj rudens nakty,
O jie – kulka įstrigo budelių širdy.*

*Aš nemiriau, manęs jie nesusaudė,
Brangieji, su jumis šią valandą esu.
Aš išgirdau, kaip Laisvės varpas gaudė,
Giedoju "Lietuva tėvyne" su ašarom visu balsu.*

*Buvau aš su jumis ir rūsčią sausio naktį,
Prie laužo šildžiausi išsukinėtas kameroj rankas.
Meldžiau aš Viešpatį, kad tik jėgų užtektų
Kol atsimuš, suduž ta raudonoji pragaro banga!*

*Sudužo... Aš ateinu per Dzūkijos smėlėtą lauką,
Aš nesusaudytas, aš gyvas kaip jisai, kaip tu!
Skubu į klasę, nes mokiniai manęs jau laukia,
Vėl laiptais seminarijos lipu su Birute kartu.*

*Žinau, ruduo ir šimet vėl medžius nuauksins,
Šalna negailėstingai išbarstys lapus visus,
Žinok – aš su tavim esu, dukrele mano Aukse,
Su Lietuva, pakilusią į saulę, aš esu!*

1997 m. spalio 30 d.

Iš Antano Paulavičiaus eilėraščių ir dainų rinkinio "RYTMEČIO SAPNAS", išleistas Kaune, 1998 m.

Kaip jau esame rašę "Dirvoje", šiemet Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje buvo pagerbta poetė Danutė Mitkienė. Daug kas yra skaitęs jos eilėraščių rinkinį "Džiaugsmas nepažydes". Šioje nuotraukoje ji – dešinėje. Su ja (iš kairės) – poetas Bernardas Brazdžionis, jo žmona Aldona, Nelė Vosylienė ir Alė Rūta.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA IR A.†A. DR. LEONAS KRIAUCĖLIŪNAS

Kai lapkričio pradžioje St. Petersburg'e, FL susirinko Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos delegatai į savo su-kaktuvinį – 25-ąjį seimą, tarp jų pirmą kartą po daugelio metų nebebuvo vieno iš svarbiausių šios sąjungos ramsčių – ilgamečio jos pirmininko dr. Leono Kriaucėliūno. Jis iškeliavo amžinybėn prieš metus – 1997 m. lapkričio 25 dieną, visai prieš pat savo 79-ąjį gimtadienį ir ilsisi šv. Kazimiero kapinėse Čikagoje.

Sunku būtų išpasakoti visus dr. L. Kriaucėliūno darbus, kuriuos man iš arti yra tekę stebėti ir juos aprašinėti

spaudoje. Ilgiausiai jam yra tekę darbuotis ALTS-goje ir vis – vadovaujančiose pozicijose. Jis 1983 m. buvo šios Sąjungos Čikagos skyriaus pirmininku, o sekančiais metais pradėjo eiti sąjungos Centro valdybos pirmininko pareigas. Į jas L. Kriaucėliūnas buvo perrinktas net 5 kartus.

Neseniai Niujorke išeinantis "Darbininko" savaitraštis paskelbė mano rašinį apie dr. L. Kriaucėliūną. Jame apie mūsų išeivijos ažuolą taip rašiau: "Jis mylėjo Lietuvą. Tur būt daugiau, negu daugelis išeivių. Jis, gali-

ma sakyti, ja ir gyveno ir apie ją dienomis ir naktimis svajodavo. Todėl nenuostabu, kad Lietuvai atgavus laisvę, jis konkrečiai stengėsi jai padėti – ne vien tik žodžiais (tokių buvo ir yra dauguma), bet ir darbais, pinigais. Jis buvo tolerantiškas, logiškas, nuoširdus žmogus".

Prie šių žodžių sunku būtų daugiau ką pridėti ir dabar. Šio žmogaus labai pasigės Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga ir kitos organizacijos. Jo pasigės ir Lietuvoje, nes ir ten jį daug kas pažinojo.

Edvardas Šulaitis

ATMINIMO ŽODIS VINCUI DOVYDAIČIUI

(Atkelta iš 8 p.)

sunkios ligos dienas. Tų pietų metu visus jis prižiūrėjo, ragino vaišintis, kai pats jau beveik nebevalgė, ragino kalbėti, pasisakyti apie aktorių pastangas tobulėti vaidybos mene. Jis pats irgi kalbėjo ne apie save, savo nuopelnus, o kitų – darbus ir veiklą, juos pagirdamas, pasidžiaugdamas. Neminėjo savų vaidmenų, savo veiklos, tik rūpinosi,

kad pavyktų bendras darbas, kad jų teatrinė svajonė ryškėtų, kad jie paliktų žiūrovams gerus išpūdžius, kad paliktų ką nors ateičiai... Vincas gerbė ir mylėjo Dramos sambūričius, gerbė jų rėmėjus.

Atsimenu, kaip Vincą laidojant, kapinėse lašėjo rudeninis lietus. Tai ne vien mes, likusieji, Vinco liūdė-

jom, o ir Dangus verkė, užgesus gyvybei tikro žmogaus, kurio pragyventos dienos ir metai buvo daugiau kitiems nei sau. Dėl to mes gerbėme ir pamilome Vincą Dovydaitį, kuris paskleidė tą šviesą ir Lietuvoje ir svetur – tėvynainiuose. Šviesą žmoniškumo ir kūrybinio žodžio.

Alė Rūta

1998 m. spalio 24 d.

"Girių aidas" Baltimorėje

(Atkelta iš 9 psl.)

Jo tėviškė buvo už maždaug 10 kilometrų nuo mano tėviškės ir man teko būti jų namuose. Paskutinį kartą jį sutikau 1943 metais Alytuje, kur jis mokytojavo mokytojų seminarijoje. Prašau tą Antano Paulavičiaus eilėraščių išspausdinti. Tikiuosi, kad autorius neprotestuos.

Adolfai, tu tikrai esi su mumis. Tu stebi Lietuvą iš aukštybių ir dažnai su skaudančia širdimi klausai: "Kodėl?" Kodėl žmonės nemoka naudotis taip brangiai išpirkta laisve? Kodėl lietuviai lietuvi

žudo? Kodėl daugelis nustojo vilties gyventi? Kodėl? Kodėl?

Šis koncertas buvo su-ruoštas, norint kartu paminėti ir lietuviškos radijo valandėlės 50-metį. Šiai valandėlei dabar vadovauja ilgametis jos darbuotojas Kęstutis Laskauskas, kuris jau nuo 1953 metų t.y. net 45 metus be pertraukos mums pasakoja apie lietuvių gyvenimą čia, JAV, Lietuvoje ir bent kur pasaulyje. Tai Baltimorės lietuvių informacijos centras.

Radijo valandėlės įkūrėjai – Juozas Ruzga ir Albertas Juškevičius. Pirmosios lietuviškos dainos per Baltimorės radijo stotį nuskambėjo 1948 m. sausio 11 d. Šių pradininkų ir ypatingai dabartinio vedėjo Kęstučio Laskausko dėka mes didžiuojamės savo valandėlės auksiniu jubiliejumi. Linkime, kad ir sekančiais 50-metis būtų toks sėkmingas. Valio Kęstui ir jo pagalbininkams! Visas šio koncerto pelnas paskirtas Lietuvos Partizanų globos fondui.

J. Kardokas

SVEIKINAME NAUJĄJĮ ILLINOIS VALSTIJOS GUBERNATORIŲ GEORGE H. RYAN

Neseniai išrinktas Illinois valstijos gubernatorius George H. Ryan (prie mikrofono) – Pasaulio Lietuvių centre Lemonte. (Nuotrauka gauta iš gubernatoriaus įstaigos)

Pro memoria A.†A. J. P. NASVYTIS

Spalio 23 d. įvykusiame Amerikos Tautinės sąjungos valdybos posėdyje sužinojome nelauktą liūdną žinią apie veiklaus Tautinės sąjungos nario Jaunučio Pijus Nasvyčio mirtį. Su liūdesiu prisimename velionį, kaip tautinių pažiūrų asmenybę, kilnų laisvosios Lietuvos auklėtinį. Jis aktyviai dalyvavo Tautinės sąjungos visuomeninėje, politinėje ir kultūrinėje veikloje. Paskelbus Nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą, jis iš visos širties sielosi dėl Lietuvos tautininkų sąjungos padėties ir jos atkūrimo galimybių. Pažvelkime į velionio kalbos, pasakytos Pasaulio lietuvių tautininkų suvažiavime Vilniuje, 1994 m. liepos 8 d. ištrauką:

"...Yra pasaulis nuostabus, kurio neranda niekas"... sako mūsų išeivijos poetas Nyka-Niliūnas. Niekas to pasaulio žmogui nėra davęs, o vis dėlto jis jo vis ieško ir vis neranda... Turbūt prisimename Arabijos dykumų nuostabus paukščio Fenikso mitą.

Feniksas simbolizuoja nemirtingumą mylinčią tautą. Atėjus laikui, jis žūva ant amžių aukuro, o iš pelenų vėl pakyla su pavasariška jaunyste, pasiryžęs grumtis su naujais amžiais. Ar Lietuva dar dega ant praeities laužo? Ar ji jau yra pasirengusi vėl pakilti ir ieškoti ateities?

Tai priklauso nuo visos tautos, išsklidusios po pasaulį norinčios grįžti į savo žemę, prie Nemuno pasilikusių, partizanais žuvusių, Sibire nukankintų. Poetas Justinas Marcinkevičius viename savo eilėraščių sako:

"Jei norime kalbėti apie tėvynę, pirmiausia žodį mirusiems suteikim."

Kas šiandien Lietuvoje kalba mirusiųjų vardu? Kai vėl po kurio laiko susirinksimė, gal po kelių metų ar kokio dešimtmečio, gal Lietuva bus priartėjusi prie tos nuostabios pasaulio vizijos..."

Stasys Briedis

ALTS-gos valdybos vardu

Buvusiam Čiurlionio ansamblio nariui, mielam "Ažuolų" okteto dainos bičiuliui,

A.†A.
ANTANUI KAVALIŪNUI

mirus, velionio vaikams ir kitiems giminėms bei artimiesiems reiškiu gilią užuojautą.

Emanuelis Jarašūnas
Buvęs Čiurlionio ansamblio ir "Ažuolų" okteto narys

California

Buvusiam ilgamečiui Čiurlionio ansamblio valdybos pirmininkui, mielam bičiuliui

A.†A.
inž. JAUNUČIUI NASVYČIUI

mirus, velionio vaikams ir visiems artimiesiems reiškiu gilią užuojautą.

Emanuelis Jarašūnas
Buvęs Čiurlionio ansamblio narys

California

Mielai mūsų skyriaus narei

A.†A.
JANINAI STAŠKUTEI

mirus, jos brolių ir mūsų skyriaus narį VLADĄ, brolių VYTAUTĄ su šeima ir visus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės netekties skausmu.

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos
St. Peterburgo skyriaus valdyba
ir nariai

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE RENGINIŲ KALENDORIUS

• **LAPKRIČIO 21 d.** – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.

• **LAPKRIČIO 28 d., 7 v.v.** – JAV LB Kultūros premijų šventė. Rengėjai – JAV LB Klyvlendo apylinkė.

• **GRUODŽIO 12 d.** nuo 9:00 v.r. iki 5:00 v. v. – adventinis susikaupimas – rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Praves kun. Rimas Gudelis. Rengia "At-eities" klubas.

• **GRUODŽIO 19-20 d.** – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• **GRUODŽIO 24 d. 9:30 –** Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

• **GRUODŽIO 31 d.** – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

1999 metai

• **BALANDŽIO 17 d.,** Lietuvių namuose – abiturientų pristatymo pokylis. Rengia skautai ir ateitininkai.

• **GEGUŽĖS 1-2 dienomis** – Šiaurės Amerikos lietuvių jaunučių metinės krepšinio žaidynės Klyvlende, (Cleveland, Ohio). Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".

LIETUVIŲ NAMAI RENGIA NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMĄ

Svečiai nuo 8 iki 9 val. vakaro bus vaišinami užkandžiais ir kokteiliais.

9 val. – vakarienė.

Skambės populiari diskotekų muzika. Bilietus (stalus) galima užsisakyti Lietuvių klube. Skambinkite tel. 531-2131 arba Algii Penkauskui – 440 944-4556 bei Vytui Apanavičiui – 216 481-4614. Įėjimo kaina – 45 dol. asmeniui.

• **GEGUŽĖS 8 d.** – loterija (Reverse Raffle) Lietuvių namuose. Pelnas skiriamas Lietuvių namų remontui

KVIEČIAME APLANKYTI

• **Lapkričio 26 d. 9 v.r. – 5 v.p.p.** – nemokama Padėkos diena zoologijos sode. Cleve Metroparks Zoo: "Thanksgiving at the Zoo". 3900 Wildlife Way. Tel. 216/661-6500, ext. 290.

• **Lapkričio 27-29 d. 10 v.r. – 5 v. p.p.** – metinis Padėkos dienos savaitgalio naujų ir dėvėtų kailinių išpardavimas. Cleve Sight Center: "Annual Thanksgiving Weekend New & Used Fur Sale". 1909 East 101st St. Tel. 216/791-8118, ext. 220.

• **Lapkričio 29 d. 3 v.p.p.** – kalėdinis renginys. The Singing Angels: "Christmas with Love III". Lakewood Civic Auditorium, 14100 Franklin Blvd., Lakewood. Tel. 216/ 621-5117. Ger.J.

JAV LB Krašto v-bos pirm. Regina Narušienė padėjo Jonui Kazlauskui už puikų nesenai įvykusios LB konferencijos ir sesijos finansinių reikalų tvarkymą. J. Jasaičio nuotr.

LTS pirmininkas Dr. Alvydas Baležentis – svečiuose pas rašytoją Aureliją Balašaitienę. J. Jasaičio nuotr.

"DIRVAI" AUKOJO:

J.Šalna, Juno Beach., FL	50
J.Jurkūnas, St. Pete B., FL	35
V.Dlugauskas, Crowley, TX	35
S.Kaslas, St. Pete B., FL	35
I.Jasienė, Columbus, OH	30
M.Žemaitienė, Leonia, NJ	25
L.Židonytė, New Haven, CT	25
G.Gontar, St. Louis, MO	20
A.Juozaitis, Cleveland, OH	20
B.Aras, Thousand Oaks, CA	15
J.Lauce, Loveland, CO	15
S. Budėjus, Palos Hts., IL	15
P.Kuras, Waterbury, CT	15
J.Dunduras, Cleveland, OH	15
I.Jonaitis, Cleveland, OH	10
L.Krstolic, Mentor, OH	10
B.Duda, Valencia, CA	5
A.Pinch, West Milford, NJ	5
L.Venckus, Fennville, MI	5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

EILUTĖS IŠ LAIŠKŲ "DIRVAI"

"Dirva" pasidarė mano nuolatinė lankytoja. Ji yra gražiai leidžiama ir turi nemažai įdomių straipsnių, kaip "Redakatoriaus skiltis", J. Žygo ir Dr. L. Milčiaus politiniai, patriotiniai straipsniai. Žinant, kokia sunki lietuviškos spaudos padėtis, džiugu, kad ji dar gana stipriai eina pirmyn pasišventimo dėka.

Jonas Šalna, M.D.

* * *

Jūsų "Redakatoriaus skiltis" visada aktuali ir įdomi. Matome, kad "Dirva" skirta ne vien žemdirbiams ar tik Cleveland, OH lietuviams, bet tinka visiems samoniniams, bet kur gyvenantiems mūsų tautiečiams. Manau, kad J. Žygo taiklius komentarus, išvertus į anglų kalbą, būtų verta pasiųsti Amerikos

spaudai ir kai kuriems JAV valdžios pareigūnams.

Su geriausiais linkėjimais Jums ir "Dirvos" bendradarbiams.

L. Venckus

ATSIPRAŠOME

"Dirvos" 41 nr, straipsnyje "Mūsų bendruomenės ateitis" buvo neteisingai nurodytas LR Garbės konsulo Vaclovo Kleizos vardas. To paties numerio 7 psl. po nuotrauka, kurioje matome Lietuvos dviratininkus, keliaujančius aplink pasaulį, neteisingai užrašytas Godos Čiplytės vardas.

43-ajame numeryje, 1 psl., įrašė po nuotrauką neteisingai užrašyta dr. L. Rago pavardė. Labai atsiprašome.

Redaktorius

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Rita Staškutė-Žvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

Paskutinė skiltis JUOKO STRĖLĖS

K. Balauginas

VIS TOS LIGOS

Jeigu...

Ilgus metus gydytojo automobilį taisė mechanikas, kuris visada smulkiai įvertindavo gedimus ir atliktą darbą. Bet kartą, pasijutęs blogai, nuėjo pas tą gydytoją ir prašo, kad patikrintų jo sveikatą. Gydytojas, kruopščiai apžiūrėjęs ligonį, pasakė:

– Atrodo, kad jums būtinai daryti operaciją.

Mechanikas susirūpinęs paklausė, kiek reikės mokėti. Gydytojas, žinodamas savo mechaniko įpročius, paaiškino:

– Ateikite dar kartą ir aš pasistengsiu tiksliai suskaičiuoti, kiek toji operacija jums kainuos. Žinoma, į operacijos kainą įeina ir dalys, ir darbininkai, vaistai ir instrumentai, modernios elektroninės mašinos, na ir, žinoma, mano specialybės profesinė patirtis.

– O, daktare, aš visuomet esu jautrus savo klientams – suteikiu jiems nuolaidą – net iki 20 % kainos. Kokią nuolaidą žadate man duoti?

– Dėl nuolaidos pakalbėsim tada, kai tamsta atsikelsi nuo operacinio stalo!

Dar viena nuomonė

Gydytojas:

– Aš randu, kad jūs esate mažakraujis.

Pacientas (nepatikliai):

– Norėčiau išgirsti ir kitą nuomonę.

Gydytojas:

– Gerai, galiu pateikti ir ją: jūs dar turite ir inkstų ligą!

Bulvinių blynų karalius

Nervų sutrikimu besiskundžiantis jaunuolis nuėjo pas gydytoją. Šis apžiūrėjo, bet nieko nerado. Tada jis pradėjo kalbą apie dietą:

– Ką jūs labiausiai mėgstate valgyti?

– Ar aš? Žinoma, kad bulvinius blynus, – atrėžė pacientas.

– Kaip keista! Ir aš mėgstu bulvinius blynus, – stebėjosi gydytojas.

– O, kaip gerai, – nudžiugo pacientas. – Jūs turite ateiti pas mane. Aš turiu lagaminus prikroves bulvinių blynų. Galėsit pasirinkti, nes porą lagaminų paslėpiau net ant garažo lubų!

Tai išgirdęs, gydytojas patarė jaunuoliui aplankyti jo

gerą bičiulį psichiatrą, kuris taip pat mėgsta bulvinius blynus.

– Bet, daktare, jis tikrai neturės tiek blynų, kaip aš. Aš tur būt esu blynų karalius, – išdidžiai paaiškino jaunuolis.

Sutapimas

Bronius ir Vincas po ilgo nesimatymo aptaria įvykius:

– Ar girdėjai, kad Simas (tu jį pažinojai), vedė tą merginą, kuriai piršosi net dvejus metus?

– Ką čia man pasakoji senas naujienas! Simo žmona vakar pranešė, kad jį išvežė į nervų ligoninę!

– Tai matai, o vis dėlto teisybė, kad meilės ir proto ligos pasireiškia kartu!

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Sportas padeda

Žmona bara savo vyrą:

– Tau tik sportas rūpi, bet ne aš. Tu praleidi vakarus prie televizoriaus, žiūrėdamas ir beisbolą, ir krepšinį. Tu eini į rungtynes, nežiūrėdamas, kad aš gal būt norėčiau bent retkarčiais nueiti į restoraną, į kiną ar pas pažįstamus. Ne, tu vis spoksai į ekraną, geri alų ir traiškai paspirgintus kukurūzus. Turbūt jau net nebežinai, kurią dieną buvo mūsų vestuvės?

– O, aš to nepamiršau! Aš labai gerai tai atsimenu! Mes vedėm tą dieną, kai Niujorko "jankiai" žaidė su mūsų "indėnais" ir pralaimėjo!

Nėra kitos išeities

Susitinka du bičiuliai ir kalba apie darbus, uždarbius, blogėjančią ekonomiką, pragyvenimo brangimą ir t.t. Pagaliau vienas sako:

– Mums tai mums, bet Narimantui tai jau visai blogai. Aš jo klausiau, kaip sekasi prekyba, tai jis padejavo, kad pereinamais metais turėjo net 1,000 dol. nuostolio. O dar prieš metus jis turėjo net 10.000 dol. nuostolio.

– Tai kaip jis pragyvena? Kodėl neuždaro savo krautuvės?

– Negali, – paaiškino bičiulis – Iš ko jis pragyventų?

Turisto istorija

Petras Kregždė, kuriam pasisekė neblogai įsitaisyti

kompiuterių bendrovėje, mėgo keliauti po svetimus kraštus. Grįžęs jis visada draugams papasakodavo savo išpūdžius. Ypač mėgdavo pasirodyti didžiai išsilavinusiu ir patyrusiu.

Kartą svečiuose, prasidėjus kalbai apie keliones, šeiminkė kreipėsi į Kregždę:

– Jūs, pone, esate apkeiliavęs pusę pasaulio. Turbūt patyrėte ir įdomių nuotykių?

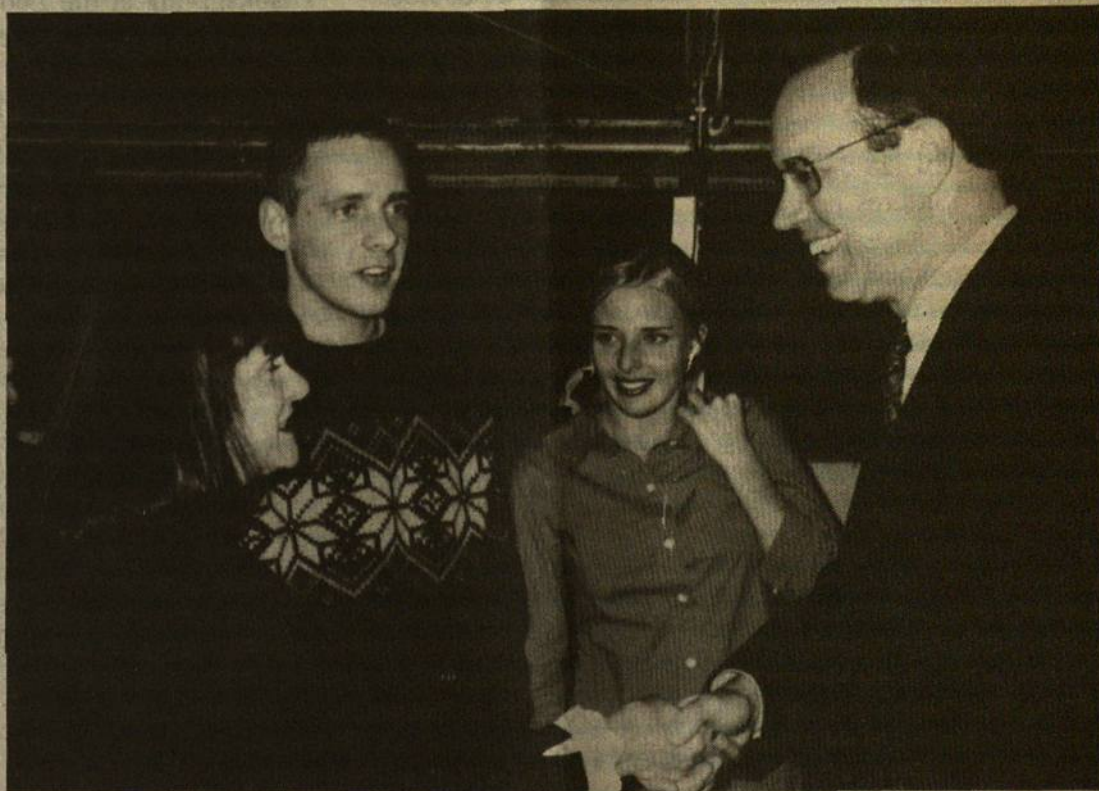
– O taip, ponai, – gyvai atsiliepė Kregždė. – Kaip tikriausia žinote, aš mėgstu valgyti lauke, o ne restoranuose ir kavinėse. Pavyzdžiui, man būnant Paryžiuje, teko valgyti pietus, šitaisius ant šali-

gatvio. Bet tą dieną pasitaikė labai smarkus lietus. Užtrukau net pusantros valandos, kol suvalgiau sriubą.

– Kodėl taip ilgai? – kažkas nusistebėjo.

– Aš gi sakiau, kad lijo. Niekaip negalėjau tos sriubos užbaigti, nes vis lijo ir lijo...

RINKIMŲ AKIMIRKOS

Grazina Kudukienė, jos sūnus Raimundas Kudukis Jr. ir jo žmona sveikina naująjį Ohio valstijos gubernatorių Bob Taft.
V. Stankaus nuotr.

Dr. V. Stankaus nuotraukoje – pasirengimo rinkimams akimirka. Iš kairės: George V. Voinovich, Euclid meras P. Oyaski ir miesto tarybos prezidentas Cervenik.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

TAUPA
SIŪLO
SPECIALŲ SERTIFIKATŲ
TEIKIANTĮ GERAS
PALŪKANAS.

LAIKAS-RIBOTAS!

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119
DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000